

University of Groningen

Atlas rijksuitkeringen aan gemeenten 2011

Allers, M.A.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2011

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Allers, M. A. (2011). *Atlas rijksuitkeringen aan gemeenten 2011*. COELO.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

COELO

Atlas rijksuitkeringen
aan gemeenten
2011

ISBN 978 90 76276 69 4

© COELO, Groningen 2011

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Aan het verzamelen en het verwerken van de gegevens voor deze uitgave is de grootst mogelijke zorg besteed. Iedere aansprakelijkheid voor de gevolgen van activiteiten die op basis van deze gegevens worden ondernomen wordt echter afgewezen.

COELO

Atlas rijksuitkeringen aan gemeenten **2011**

prof. dr. M.A. Allers

COELO

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 800
9700 AV Groningen

www.coelo.nl

Inhoud

1.	Inleiding	6
2.	Overzicht uitkeringen	7
2.1.	Inleiding	7
2.2.	Soorten en bedragen	7
2.3.	Aandelen in totale uitkeringsbedrag	8
3.	Gemeentefonds	10
3.1.	Inleiding	10
3.2.	Algemene uitkering	10
3.3.	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	14
3.4.	Overige uitkeringen uit het gemeentefonds	23
4.	Specifieke uitkeringen	28
4.1.	Inleiding	28
4.2.	Verstrekkende ministeries	30
4.3.	Afzonderlijke uitkeringen	32
4.4.	Verdeling	36
5.	Totaal uitkeringsbedrag	38
5.1.	Inleiding	38
5.2.	Aantal uitkeringen	38
5.3.	Verdeling	39
	Verantwoording	46
	Literatuur	48
	Tabellenbijlage	49
	Overzichtskaart Gemeenten in 2011	

1. Inleiding

In 2011 ontvangen gemeenten van het rijk 27 miljard euro via 91 verschillende uitkeringen. Hoewel van sommige uitkeringen goed bekend is hoe ze tussen gemeenten worden verdeeld, is dat voor andere uitkeringen niet of nauwelijks te achterhalen. Voor zover bekend is ook nooit eerder onderzocht hoe het totaal aan uitkeringen tussen gemeenten wordt verdeeld. Leidt cumulatie tot concentratie van geldstromen naar een beperkt aantal gemeenten? Of is juist sprake van een gelijkmatige verdeling tussen gemeenten? Vreemd genoeg wordt deze vraag zelden gesteld. Dit staat nogal in contrast met de verdeling van sommige afzonderlijke uitkeringen, waarover juist veel discussie is.

Deze Atlas laat voor 99 procent van de rijksuitkeringen aan gemeenten de verdeling zien. Van de overige 1 procent kan de verdeling (nog) niet worden vastgesteld. Behalve aan de verdeling wordt aandacht besteed aan de eigenschappen van verschillende soorten uitkeringen, de bedragen per uitkering, het aantal gemeenten dat bepaalde uitkeringen ontvangt en de ontvangen uitkeringen per inwoner. Samen levert dit het eerste totaaloverzicht op van de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten: uitkeringen van het rijk. Uiteraard gaat het om een momentopname. De financiële verhouding tussen rijk en gemeenten is voortdurend in beweging. Deze Atlas geeft de situatie in 2011 weer, voor zover bekend in november van dat jaar. Uitkeringen aan gemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn niet opgenomen.

Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de verschillende soorten rijksuitkeringen, de aantallen uitkeringen en de betrokken bedragen; een blik vanuit de helikopter. Hoofdstuk 3 bespreekt de verschillende uitkeringen uit het gemeentefonds. Hoofdstuk 4 gaat in op de specifieke uitkeringen. Hoofdstuk 5 bestudeert hoe rijksuitkeringen aan gemeenten cumuleren, door de verdeling te laten zien van het totaal aan uitkeringen. Daarna volgen een verantwoording, met bronvermeldingen, en een tabellenbijlage.

2. Overzicht uitkeringen

2.1. Inleiding

Uitkeringen van rijk aan gemeenten zijn er in diverse soorten. Dit hoofdstuk geeft een beknopt cijfermatig overzicht voor het jaar 2011. In de hierop volgende hoofdstukken wordt elke uitkeringscategorie nader onderzocht.

2.2. Soorten en bedragen

Voor het verstrekken van rijksuitkeringen aan gemeenten bestaan twee speciale begrotingsfondsen: het gemeentefonds en het btw-compensatiefonds (dat ook geld uitkeert aan provincies). Daarnaast is sprake van specifieke uitkeringen, die door afzonderlijke departementen worden bekostigd.

De grootste uitkering uit het gemeentefonds is de algemene uitkering (15 miljard euro, tabel 1). Naast de algemene uitkering kent het gemeentefonds 41 decentralisatie-uitkeringen (1,0 miljard euro) en 6 integratie-uitkeringen (1,5 miljard euro). Verder worden uit het gemeentefonds nog 6 relatief kleine uitkeringen gedaan (0,1 miljard euro). De bekendste van deze overige uitkeringen is de aanvullende uitkering, ook wel artikel 12-uitkering genoemd, die noodlijdende gemeenten tijdelijk ondersteunt. In totaal wordt via het gemeentefonds 18,1 miljard euro uitgekeerd.

Naast het gemeentefonds keert het rijk geld uit via 37 specifieke uitkeringen aan gemeenten. Daar gaat samen 9,1 miljard euro in om.

Tabel 1. Uitkeringen van rijk aan gemeenten, 2011

Uitkering	Aantal	Bedrag (mln euro's)
Gemeentefonds	54	18.104
Algemene uitkering	1	15.436
Decentralisatie-uitkeringen	41	1.041
Integratie-uitkeringen	6	1.480
Overige uitkeringen	6	147
Specifieke uitkeringen	37	9.172
Totaal	91	27.276

De uitkering uit het btw-compensatiefonds (3.026 miljoen euro) wordt hier buiten beschouwing gelaten. Voor bronnen zie de verantwoording achterin deze Atlas.

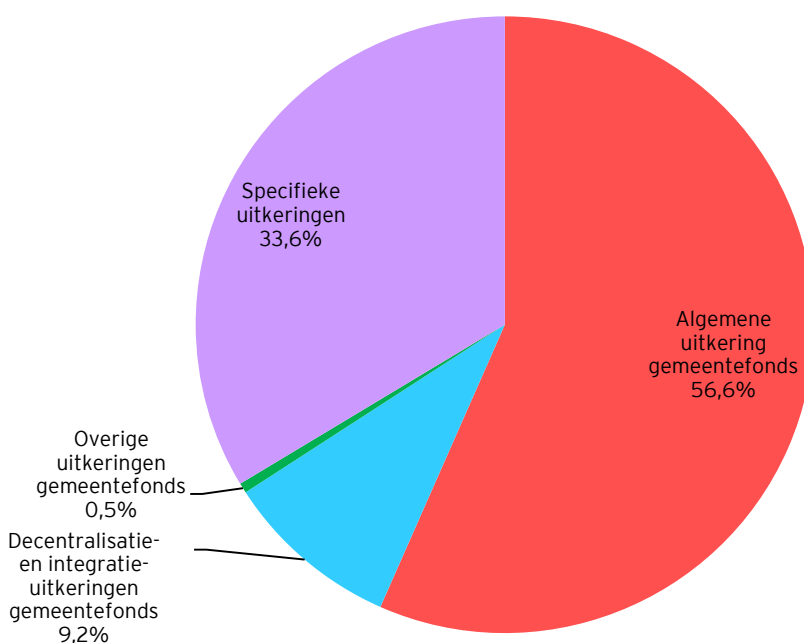
Via het btw-compensatiefonds kunnen gemeenten en provincies btw terugvorderen die zij hebben betaald over uitbesteed werk. Dit om te voorkomen dat uitbesteding om fiscale redenen duurder is dan zelf taken uitvoeren. Voor 2011 is het btw-compensatiefonds begroot op 3.026 miljoen euro. Het btw-compensatiefonds is bij invoering gevuld door een korting op het gemeente- en provinciefonds. Voor de decentrale overheden levert het per saldo dus

geen geld op. Daarom wordt het btw-compensatiefonds in tabel 1 en in de rest van deze Atlas buiten beschouwing gelaten.

2.3. Aandelen in totale uitkeringsbedrag

Gemiddeld is de algemene uitkering goed voor 57 procent van de totale uitkering die een gemeente van de rijksoverheid ontvangt (figuur 1). Dit verschilt echter aanzienlijk per gemeente. Voor Heerlen maakt de algemene uitkering maar 41 procent uit van het totale uitkeringsgeld, terwijl de algemene uitkering aan Vlieland goed is voor 90 procent van de geldstroom naar die gemeente. Dat is links in tabel 2 te zien.

Figuur 1. Aandeel van afzonderlijke (groepen van) uitkeringen in het totaal van de uitkeringen van Rijk aan gemeenten

In omvang de tweede groep is die van de specifieke uitkeringen. Gemiddeld zijn deze samen goed voor ruim een derde van de totale rijksuitkering aan gemeenten. Voor Schiermonnikoog is dit maar 4 procent, tegenover 52 procent voor Kerkrade (rechts in tabel 2).

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen maken samen 9 procent uit van de totale uitkeringsstroom. Dit varieert van 4 procent voor Urk tot 16 procent voor Leeuwarden.

De overige uitkeringen uit het gemeentefonds nemen samen gemiddeld een half procent van de totale uitkering voor hun rekening. Dit varieert van -2 procent (Goedereede) tot 12 procent (Lelystad). Dat sommige gemeenten hierbij een negatieve uitkering ontvangen komt door de "Suppletie-uitkering verdeelmodel", die voor veel gemeenten een negatief bedrag kent. Deze uitkering compenseert nadeelgemeenten tijdelijk voor de financiële gevolgen van

een verandering in het verdeelsysteem van de algemene uitkering. Dit gaat ten koste van voordeelgemeenten.

Uit tabel 2 blijkt duidelijk dat een overzicht van gemiddelden als in figuur 1 terughoudend moet worden geïnterpreteerd. De verschillen tussen gemeenten zijn groot. Een uitkeringssoort die voor de ene gemeente nauwelijks een rol speelt, kan voor een andere gemeente van groot belang zijn. Dit is nog veel sterker het geval bij afzonderlijke uitkeringen, zoals zal blijken in de volgende hoofdstukken.

Tabel 2. Aandeel van afzonderlijke (groepen van) uitkeringen in het totaal van de uitkeringen van rijk aan gemeenten

	Algemene uitkering		Decentralisatie- en integratie-uitkeringen		Overige uitkeringen gemeentefonds		Specifieke uitkeringen	
Tien gemeenten met laagste aandeel per uitkering								
1	Heerlen	41%	Urk	4%	Goedereede	-2%	Schiermonnikoog	4%
2	Kerkrade	41%	Rozendaal	5%	Texel	-2%	Vlieland	4%
3	Pekela	43%	Zeewolde	5%	Putten	-1%	Rozendaal	6%
4	Stadskanaal	45%	Lansingerland	5%	Drimmelen	-1%	Terschelling	10%
5	Oldambt	45%	Houten	5%	Ameland	-1%	Ameland	11%
6	Brunssum	45%	Pijnacker-Nootdorp	5%	Heusden	-1%	Graafstroom	12%
7	Arnhem	45%	Capelle aan den IJssel	5%	Vianen	-1%	Graft-De Rijp	12%
8	Leeuwarden	45%	Barendrecht	6%	Huizen	-1%	Scherpenzeel	13%
9	Enschede	46%	Wageningen	6%	Geertruidenberg	-1%	Vlist	14%
10	Groningen	46%	Diemen	6%	Bunschoten	-1%	Liesveld	14%
Tien gemeenten met hoogste aandeel per uitkering								
1	Vlieland	90%	Leeuwarden	16%	Lelystad	12%	Kerkrade	52%
2	Schiermonnikoog	89%	Ooststellingwerf	15%	Loppersum	10%	Pekela	49%
3	Rozendaal	87%	Vlissingen	15%	Bloemendaal	10%	Stadskanaal	48%
4	Ameland	85%	Zwolle	14%	Medemblik	7%	Brunssum	48%
5	Terschelling	84%	Heerlen	14%	Bodegraven-Reeuwijk	7%	Oldambt	45%
6	Graafstroom	82%	Assen	14%	Aalsmeer	6%	Landgraaf	45%
7	Graft-De Rijp	79%	Venlo	14%	Súdwest Fryslân	6%	Veendam	45%
8	Liesveld	78%	Eindhoven	14%	Eijsden-Margraten	6%	Heerlen	44%
9	Scherpenzeel	78%	Leiden	14%	Stichtse Vecht	5%	Menterwolde	43%
10	Giessenlanden	78%	Haarlem	13%	Blaricum	5%	Enschede	43%

3. Gemeentefonds

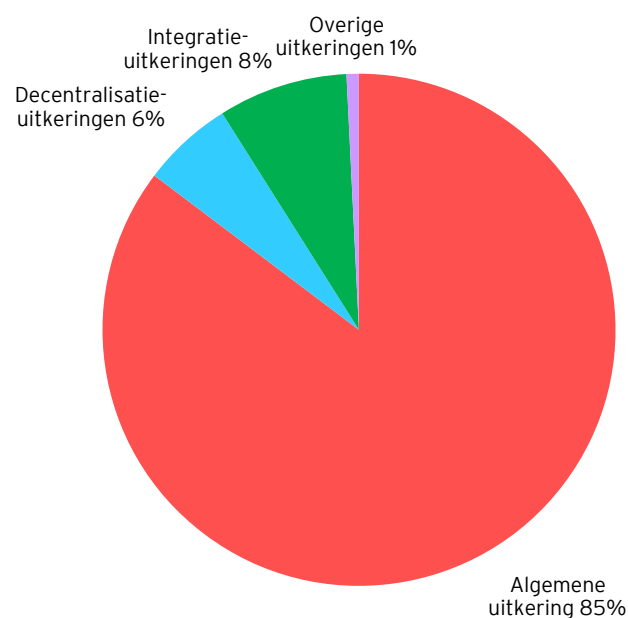
3.1. Inleiding

Het gemeentefonds is goed voor 66 procent van het uitkeringsbedrag aan gemeenten. Dit hoofdstuk bespreekt de verschillende uitkeringen uit het gemeentefonds en hun verdeling.

Veruit de belangrijkste uitkering uit het gemeentefonds is de algemene uitkering (figuur 2). Sinds de eeuwwisseling is het aandeel van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen echter aanzienlijk opgelopen. Dit aandeel bedraagt nu 14 procent.

De volgende paragrafen gaan nader in op de eigenschappen en de samenstelling van de verschillende categorieën uitkeringen uit het gemeentefonds.

Figuur 2. Soorten uitkeringen uit het gemeentefonds

3.2. Algemene uitkering

Karakter

Het kost de ene gemeente meer geld om een bepaald voorzieningenniveau aan te bieden dan de andere. Dat komt aan de ene kant doordat in sommige gebieden de behoefte aan bepaalde voorzieningen relatief groot is, bijvoorbeeld doordat er veel schoolgaande kinderen wonen. Aan de andere kant maken externe factoren (zoals een verzakkende bodem) het leveren van bepaalde diensten soms duurder (kostenverschillen). Verder kan de ene overheid gemakkelijker belastingmiddelen genereren dan de andere.

In landen met verschillende overheidslagen is het gebruikelijk dat verschillen in kosten, behoeften en belastingcapaciteit in zekere mate worden verevend. De mate van verevening verschilt echter aanzienlijk. In Nederland ligt het ambitieniveau hoog. Elke Nederlandse gemeente ontvangt een algemene uitkering uit het gemeentefonds, die verschillen in voorzieningencapaciteit voor een groot deel moet verevenen. Leidraad hierbij is het zogeheten *derde aspiratieniveau*, dat is afgeleid uit geschriften van Goedhart (zie Allers, 2006). De kern hiervan is dat gemeenten bij gelijke belastingdruk een gelijk voorzieningenniveau moeten kunnen leveren, en dat ze in gelijke mate de ruimte hebben om het voorzieningenniveau van hun voorkeur te kiezen door meer of minder belasting te heffen.

Bedragen

In totaal wordt via de algemene uitkering ruim 15 miljard euro uitgekeerd. Elke gemeente ontvangt een algemene uitkering. Het gemiddelde bedrag per gemeente is 37 miljoen euro.

Verdeling

De algemene uitkering wordt verdeeld aan de hand van zestig verdeelmaatstaven die kostenfactoren vertegenwoordigen (bijvoorbeeld het aantal jongeren, ouderen en uitkeringsontvangers, de bodemgesteldheid en de centrumfunctie) of die een maatstaf zijn voor de lokale belastingcapaciteit (zie Van Nijendaal en Allers, 2010). Het aantal verdeelmaatstaven is sinds de invoering van het bestaande stelsel in 1997 aanzienlijk toegenomen. Doordat verdeelmaatstaven soms sterk met elkaar samenhangen is de toegevoegde waarde van veel ervan beperkt. Nagenoeg dezelfde verdeling kan worden bereikt met de helft van de thans gebruikte verdeelmaatstaven (zie ook Allers en Van Nijendaal, 2011).

Om te laten zien hoe afzonderlijke (groepen van) uitkeringen tussen de gemeenten worden verdeeld, nemen we uitkeringsbedragen per inwoner als uitgangspunt. Die worden uitgedrukt als percentage boven of onder het landelijke gemiddelde. Een voorbeeld kan dit verduidelijken. Een score van 12 betekent dat een bepaalde gemeente een uitkering ontvangt die per inwoner 12 procent hoger is dan de gemiddelde uitkering per inwoner. Een score van nul betekent dat de uitkering per inwoner precies op het landelijke gemiddelde ligt. Een negatieve waarde duidt op een uitkering die per inwoner lager is dan de gemiddelde uitkering per inwoner.

Kaart 1 geeft een overzicht van de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De uitkering per gemeente wordt zoals gezegd uitgedrukt als procentuele afwijking van het gemiddelde bedrag per inwoner. De grote gemeenten en de waddengemeenten nemen in de verdeling van deze uitkering een speciale plaats in. Doordat zij geacht worden aanzienlijk hogere kosten per inwoner te moeten maken dan andere gemeenten om een gelijkwaardig voorzieningenniveau aan te bieden, ontvangen zij uitkeringen die ver boven het gemiddelde liggen. Middelgrote gemeenten en gemeenten in de periferie (Oost-Groningen, Zeeland) ontvangen ook vaak bovengemiddelde uitkeringen.

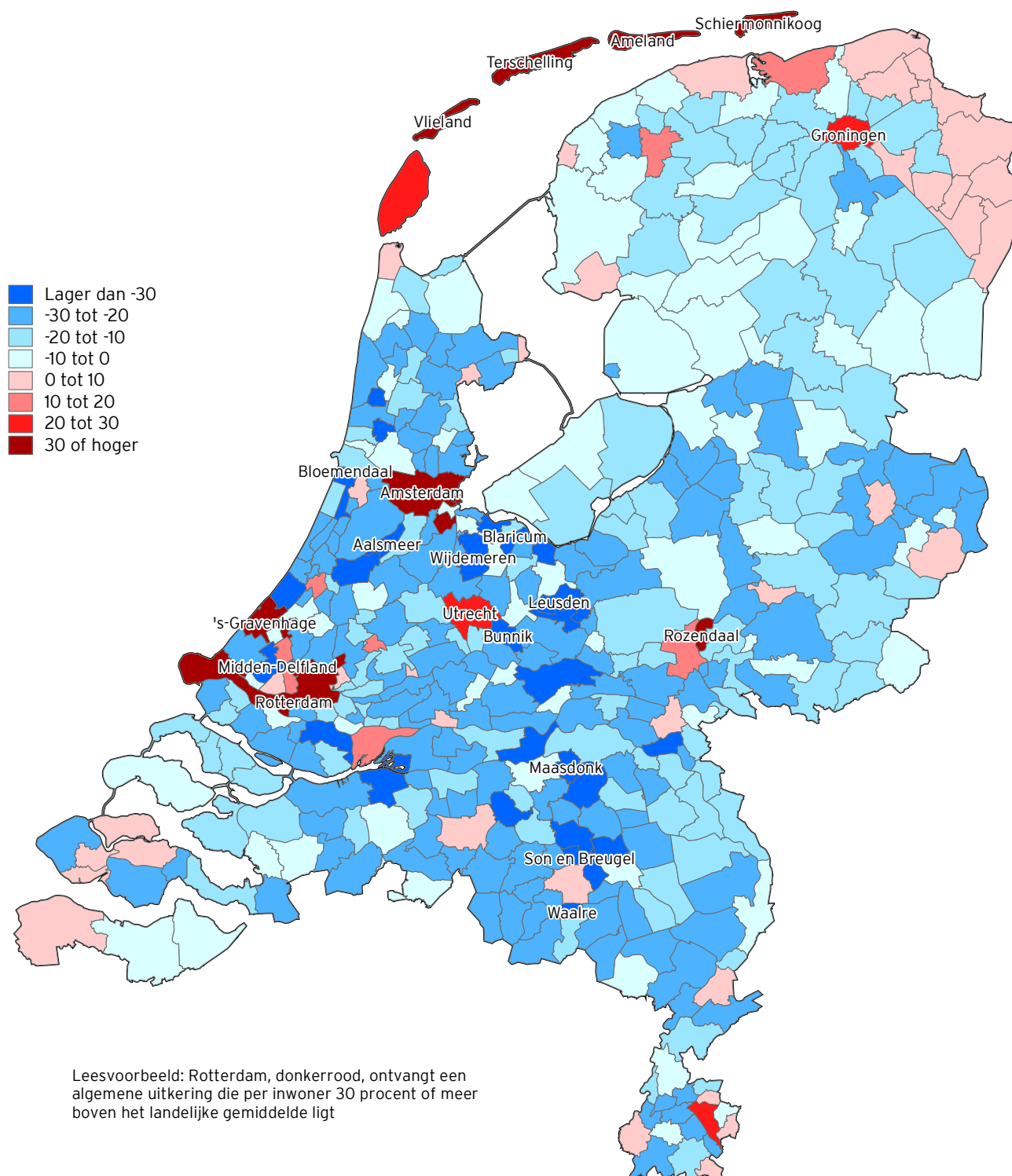
Tabel 3 geeft de cijfers voor de gemeenten met de hoogste en de laagste uitkeringen. Een overzicht met cijfers voor alle gemeenten is achterin deze Atlas opgenomen (tabel 9). Schiermonnikoog spant de kroon met een uitkering die per inwoner 164 procent boven het landelijke gemiddelde ligt; Vlieland staat met 132 procent op de tweede plaats. Amsterdam

krijgt per inwoner 85 procent meer dan gemiddeld, Rotterdam 70 procent. Bloemendaal en Blaricum, gemeenten met weinig kostenverhogende kenmerken en met een grote belastingcapaciteit, ontvangen per inwoner 41 respectievelijk 40 procent minder dan gemiddeld.

Tabel 3. Algemene uitkering per inwoner als percentage onder (negatief) of boven (positief) de gemiddelde uitkering per inwoner

Laagste tien		Hoogste tien	
Bloemendaal	-41	Schiermonnikoog	164
Blaricum	-40	Vlieland	132
Bunnik	-37	Amsterdam	85
Son en Breugel	-33	Rotterdam	70
Wijdereen	-33	's-Gravenhage	59
Waalre	-33	Ameland	55
Midden-Delfland	-33	Rozendaal	48
Aalsmeer	-33	Terschelling	45
Maasdonk	-32	Utrecht	28
Leusden	-32	Groningen	25

Kaart 1. Algemene uitkering per inwoner, uitgedrukt als procentuele afwijking van het landelijke gemiddelde

3.3. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In 2011 kent het gemeentefonds naast de algemene uitkering 41 decentralisatie- en 6 integratie-uitkeringen. In totaal wordt via deze uitkeringen 2,5 miljard euro uitgekeerd. De meeste van deze uitkeringen zijn slechts voor een beperkte groep gemeenten relevant. Ook gaat het bij de meeste uitkeringen om betrekkelijk geringe bedragen. Alleen de WMO-uitkering springt er uit, met een groot bedrag dat over alle gemeenten wordt verdeeld.

Karakter uitkeringen

De inkomsten uit decentralisatie- en integratie-uitkeringen behoren tot de algemene middelen van gemeenten. Vaak gaat het om tijdelijke uitkeringen. Vaak ook gaat het om voormalige specifieke uitkeringen.

De verdeling van decentralisatie- en integratie-uitkeringen verloopt anders dan de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Elke uitkering heeft zijn eigen verdeelsysteem. Het kan gaan om uitkeringen die gemeenten met een bepaalde problematiek kunnen aanvragen (voorbeeld: spoorse doorsnijdingen). In andere gevallen is er een gedetailleerd verdeelmodel opgezet (voorbeeld: WMO).

Decentralisatie-uitkeringen bestaan sinds 2008. Het zijn uitkeringen waarvoor bij invoering geen termijn van de overgang van de uitkering naar de algemene uitkering is vastgesteld. Dit in tegenstelling tot integratie-uitkeringen. Die worden uiteindelijk in de algemene uitkering opgenomen.

Hoewel decentralisatie-uitkeringen tot de algemene middelen van gemeenten behoren, lijken zij soms erg op specifieke uitkeringen. Dit komt goed tot uitdrukking in de Nota van toelichting van een recent Koninklijk Besluit:

“Het is uitdrukkelijk de intentie van de regering om de zo min mogelijk bestedingsvoorwaarden aan de decentralisatie-uitkeringen te koppelen. De uiteindelijke situatie zal moeten zijn dat de bestedings- en verantwoordingsvrijheid niet wordt ingeperkt door nadere actieplannen, convenanten, kaders, etcetera. Weliswaar worden in de fase van de verstrekking van de uitkering momenteel nog voorwaarden aan de uitkering verbonden, maar de winst zit hem in de verminderde verantwoordingslasten van de decentrale overheden. Er kan geen afzonderlijke financiële verantwoordingsinformatie worden gevraagd over de besteding van vastgestelde uitkeringen. Evenmin kunnen uitkeringen worden teruggevorderd vanwege het niet nakomen van de afspraken. Het gaat hier immers om financiële middelen die voor een gemeente vrij besteedbaar zijn.”¹

Er kunnen dus wel voorwaarden worden gesteld aan de besteding, maar dat is eigenlijk niet de bedoeling. Over de besteding mag geen verantwoording worden gevraagd, en terugvordering is evenmin mogelijk. De Rekenkamer heeft zich hier kritisch over uitgelaten (Algemene Rekenkamer, 2009). Ook de Raad van State heeft bedenkingen (Raad van State, 2011).

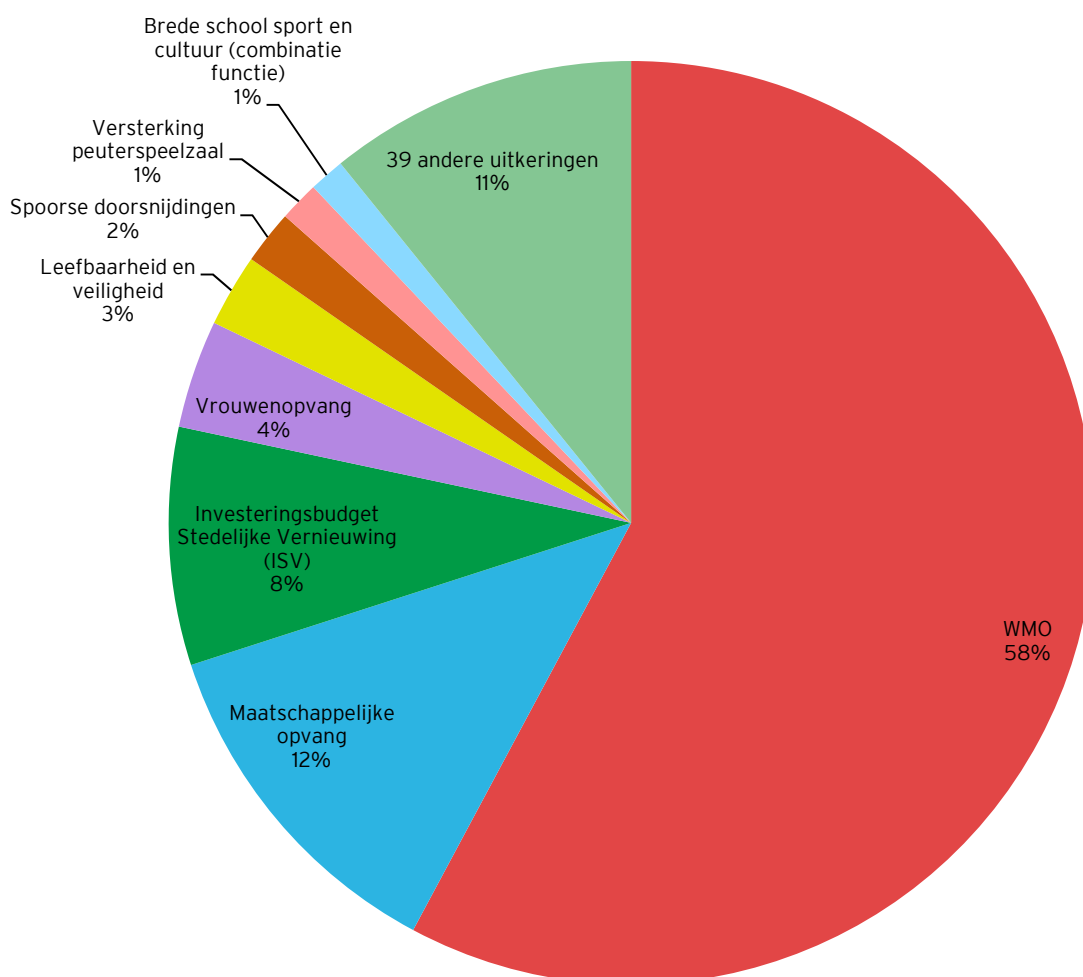
¹ Besluit van 19 april 2011 tot wijziging van het Besluit decentralisatie- en integratie-uitkeringen in verband met het wijzigen van bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen en het introduceren van nieuwe decentralisatie- en integratie-uitkeringen (2009), Staatsblad 2011, 226. De schrijffout in dit citaat is overgenomen uit deze bron.

De vermindering van het aantal specifieke uitkeringen (waarover meer in paragraaf 4.1) is deels tot stand gekomen door overheveling naar het gemeentefonds in de vorm van een decentralisatie-uitkering (voorbeeld: spoorse doorsnijdingen). Wanneer dan nog steeds voorwaarden aan de besteding worden gesteld neemt de bestedingsvrijheid van gemeenten niet toe. Aan decentralisatie-uitkeringen is geen minimumomvang verbonden. Specifieke uitkeringen moeten daarentegen minimaal 10 miljoen euro per jaar uitkeren. Deze beperking kan dus worden omzeild door er een decentralisatie-uitkering van te maken.

Belangrijkste uitkeringen

Welke decentralisatie- en integratie-uitkeringen er precies zijn is niet eenvoudig na te gaan. De Memorie van toelichting van de begroting van het gemeentefonds bevat een tabel met deze uitkeringen (Tweede Kamer, 2011a), maar in de Septembercirculaire van het gemeentefonds (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2011a) staan uitkeringen die in dat overzicht ontbreken. Ook komen de bedragen in beide publicaties niet geheel overeen. In de verantwoording staat hoe we daarmee zijn omgegaan.

Figuur 3. Relatieve omvang decentralisatie- en integratie-uitkeringen uit het gemeentefonds

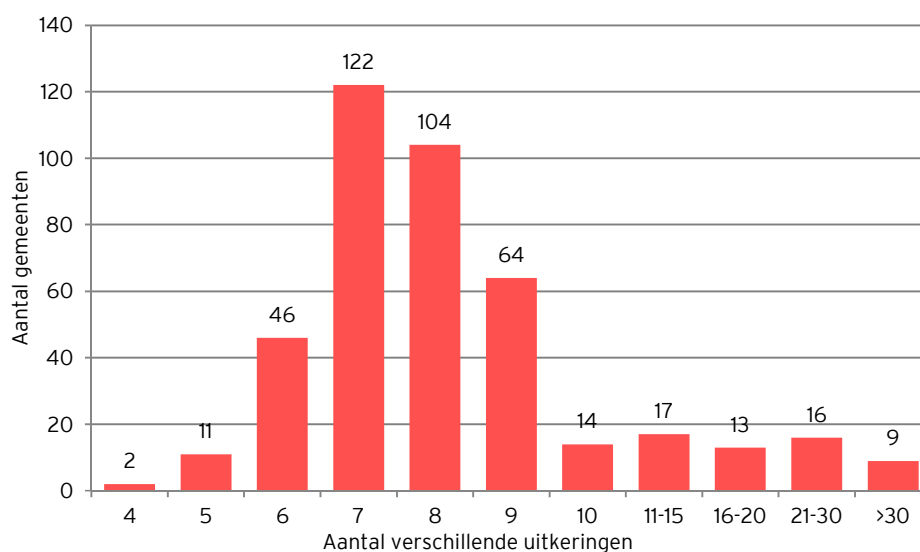

Figuur 3 geeft het aandeel van de belangrijkste integratie- en decentralisatie-uitkeringen. De integratie-uitkering voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) is met afstand de grootste, goed voor 58 procent van het totale bedrag dat met dergelijke uitkeringen is gemoeid. Bij veel uitkeringen gaat het om geringe bedragen.

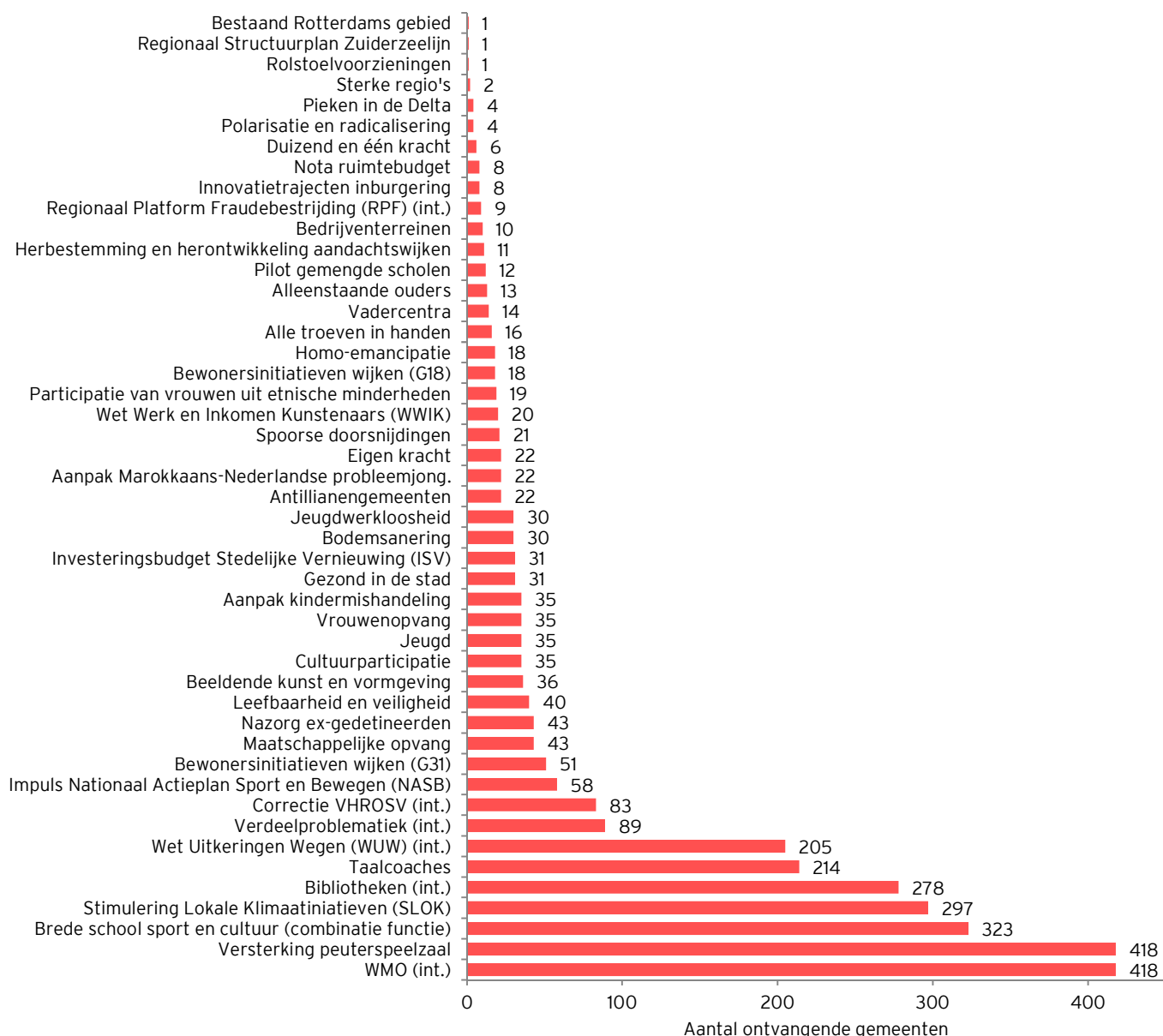
Aantal uitkeringen per gemeente

Figuur 4 laat zien dat de meeste gemeenten zeven verschillende decentralisatie- en integratie-uitkeringen ontvangen. Twee gemeenten (Bussum en Hof van Twente) ontvangen elk vier verschillende uitkeringen; Rotterdam krijgt er 37.

Figuur 4. Frequentieverdeling van het aantal decentralisatie- en integratie-uitkeringen per gemeente

Figuur 5. Aantal gemeenten dat een bepaalde decentralisatie- of integratie-uitkering ontvangt

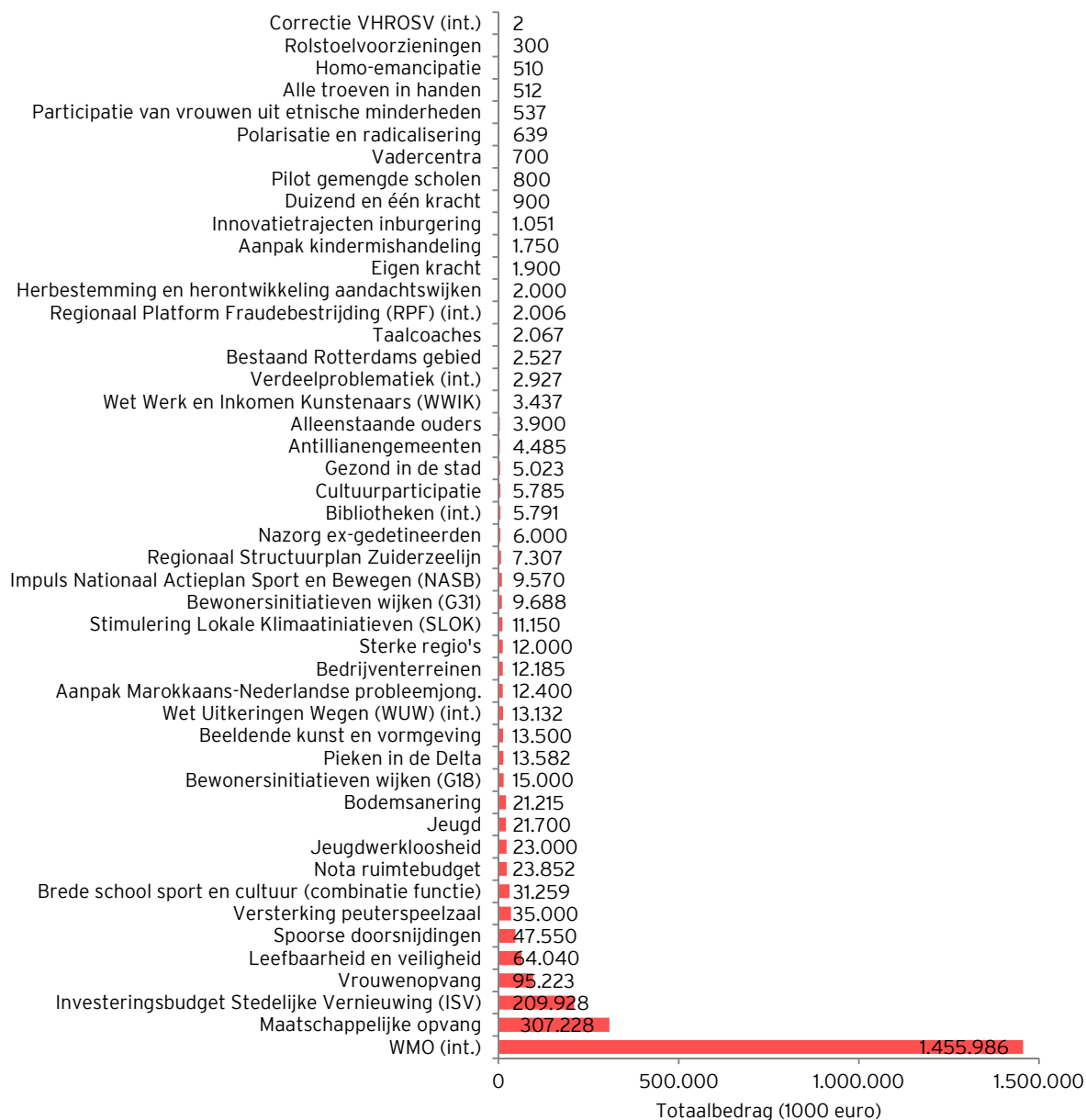

Integratie-uitkeringen zijn aangegeven met "int."; de overige uitkeringen zijn decentralisatie-uitkeringen.

Aantal ontvangende gemeenten

Figuur 5 laat zien hoeveel gemeenten een bepaalde decentralisatie- of integratie-uitkering ontvangen. Om beide soorten uitkeringen te kunnen onderscheiden zijn integratie-uitkeringen aangegeven met "int.". Drie uitkeringen gaan elk slechts naar één gemeente. Assen ontvangt 7,3 miljoen euro in het kader van het Regionaal structuurplan Zuiderzeelijn, Rotterdam 2,5 miljoen in het kader van het project mainport Rotterdam en Arnhem 300.000 euro voor rolstoelvoorzieningen. Slechts twee uitkeringen zijn voor alle 418 gemeenten van belang: Versterking peuterspeelzaal (35 miljoen euro) en WMO (1,5 miljard euro).

Figuur 6. Totaalbedrag per decentralisatie- of integratie-uitkering (1000 euro)

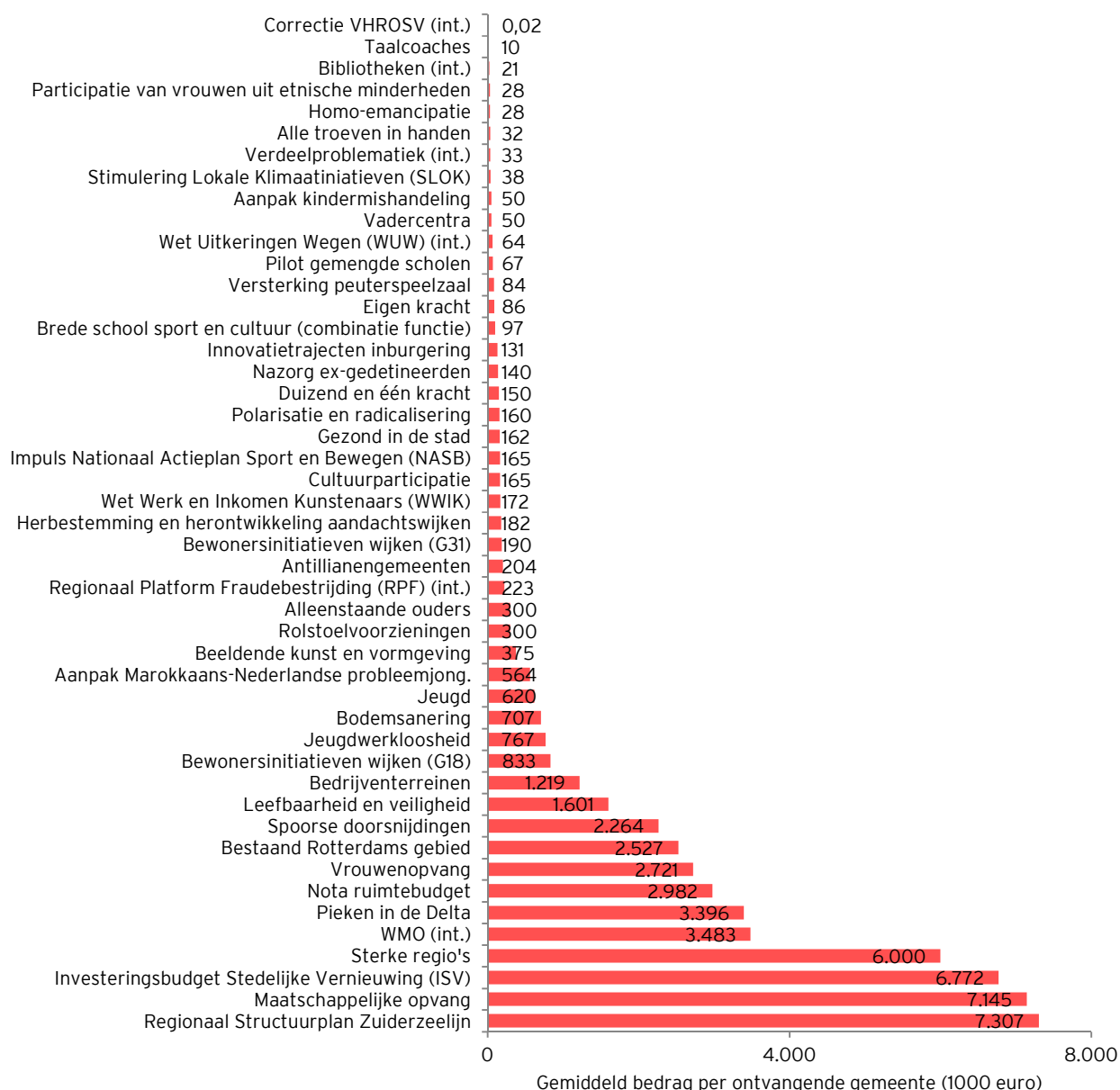

Integratie-uitkeringen zijn aangegeven met "int."; de overige uitkeringen zijn decentralisatie-uitkeringen.

Bedragen per uitkering

Figuur 6 laat zien dat voor de meeste decentralisatie- en integratie-uitkeringen minder dan tien miljoen euro op jaarbasis beschikbaar is. Dat is zoals gezegd de ondergrens voor een specifieke uitkering. In drie gevallen gaat het om meer dan honderd miljoen euro: bij het Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV, 210 miljoen euro, vervalt in 2015), bij Maatschappelijke opvang (307 miljoen euro) en bij de WMO (1,5 miljard euro).

Figuur 7. Gemiddeld bedrag per ontvangende gemeente (1000 euro)

Integratie-uitkeringen zijn aangegeven met "int."; de overige uitkeringen zijn decentralisatie-uitkeringen.

Gemiddelde bedragen per gemeente

Het gemiddelde bedrag per ontvangende gemeenten varieert van 23 euro tot 7,3 miljoen euro (figuur 7). Meestal gaat het om minder dan een miljoen euro per gemeente. Grote bedragen vinden we bij uitkeringen waarvoor een groot totaalbedrag beschikbaar is (WMO, Maatschappelijke opvang en ISV) en bij uitkeringen die naar slechts één of enkele gemeenten gaan (Regionaal Structuurplan Zuiderzeelijn; Sterke regio's).

Figuur 8. Gemiddeld bedrag per inwoner in ontvangende gemeente (euro)

Integratie-uitkeringen zijn aangegeven met "int."; de overige uitkeringen zijn decentralisatie-uitkeringen.

Gemiddelde bedragen per inwoner

Figuur 8 drukt de uitkeringsbedragen uit in euro's per inwoner van de ontvangende gemeenten. Dit bedrag is het hoogst voor de uitkering in het kader van het Regionaal Structuurplan Zuiderzeelijn aan Assen (109 euro per inwoner). Bij veel uitkeringen gaat het om enkele dubbeltjes of euro's per inwoner. Bij slechts acht uitkeringen is dat meer dan tien euro per inwoner.

Verdeling

Net als bij de algemene uitkering (paragraaf 3.2) wordt de uitkering per gemeente hier uitgedrukt als procentuele afwijkingen van het gemiddelde bedrag per inwoner. Kaart 2 laat zien dat de totale ontvangsten uit decentralisatie- en integratie-uitkeringen naar verhouding hoog zijn voor grote en middelgrote gemeenten. Ook sommige gemeenten in Oost-Groningen scoren bovengemiddeld. Veruit de meeste gemeenten ontvangen een naar verhouding zeer laag bedrag aan decentralisatie- en integratie-uitkeringen.

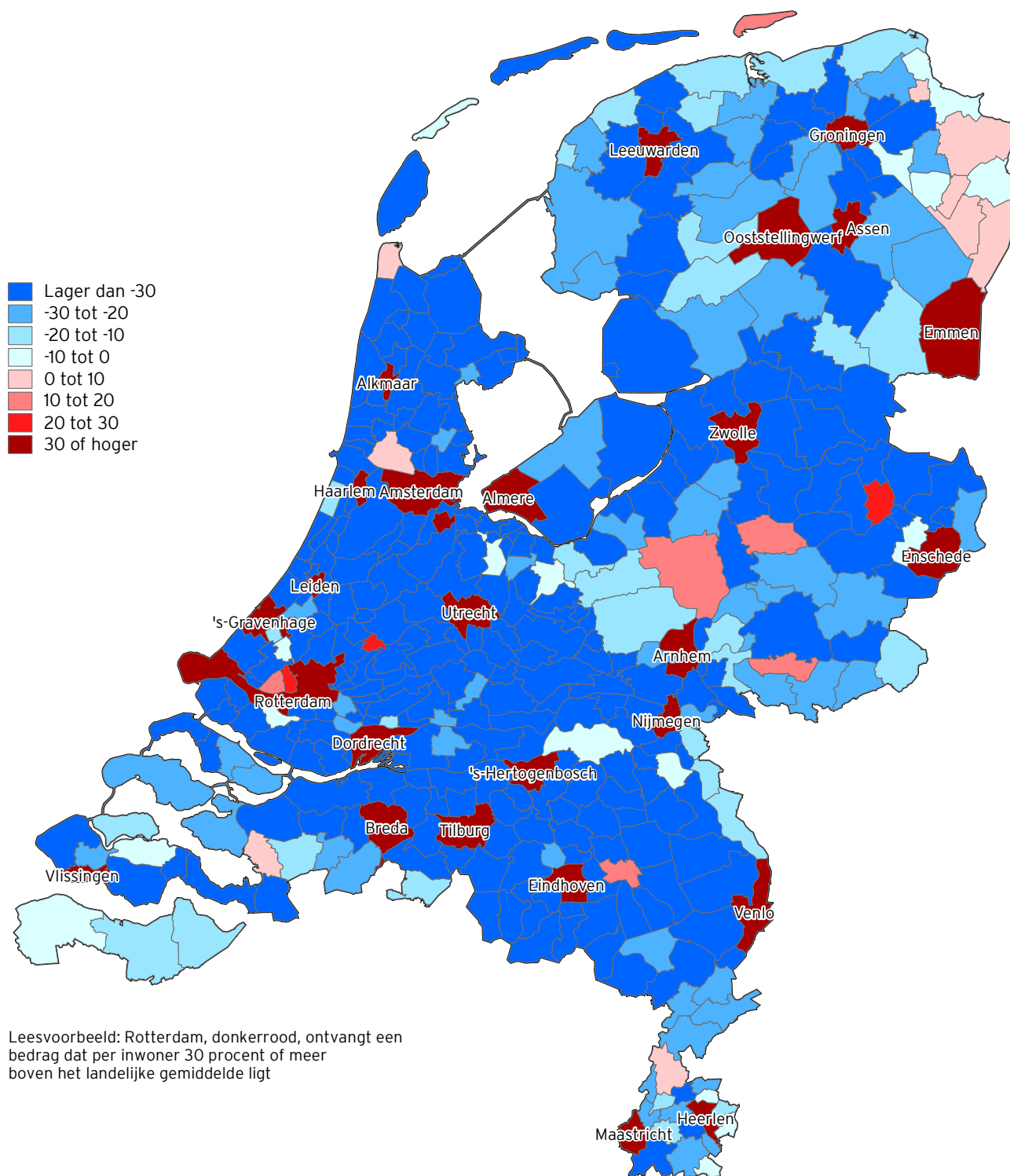
Heerlen zit met een uitkeringsbedrag per inwoner van 163 procent boven het landelijke gemiddelde het hoogst (tabel 4), Urk het laagst met een uitkeringsbedrag van 75 procent onder het gemiddelde.

Eigenlijk zijn maar enkele van de in totaal 47 decentralisatie- en integratie-uitkeringen bepalend voor de verdeling van het totaal. De WMO alleen is al goed voor 58 procent van het totaalbedrag (zie figuur 3). De WMO-uitkering wordt verdeeld op basis van een verdeelmodel dat rekening houdt met verschillende kostenveroorzakende gemeentekennmerken. Steden met een zwakke sociale structuur scoren hier hoog op. Eindhoven en Assen danken hun plaats in de top-tien aan incidenteel hoge uitkeringen (respectievelijk Spoorse doorsnijdingen en Regionaal Structuurplan Zuiderzeelijn).

Tabel 4. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen per inwoner als percentage onder (negatief) of boven (positief) de gemiddelde uitkering per inwoner

Laagste tien		Hoogste tien	
Urk	-75	Heerlen	163
Lansingerland	-69	Leeuwarden	156
Houten	-68	Rotterdam	105
Pijnacker-Nootdorp	-67	Vlissingen	98
Zeewolde	-66	Amsterdam	87
Midden-Delfland	-64	Leiden	84
Barendrecht	-63	Eindhoven	81
Albrandswaard	-63	Assen	78
Uitgeest	-62	Groningen	74
Blaricum	-61	Maastricht	70

Kaart 2. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen per inwoner, uitgedrukt als procentuele afwijking van het landelijke gemiddelde

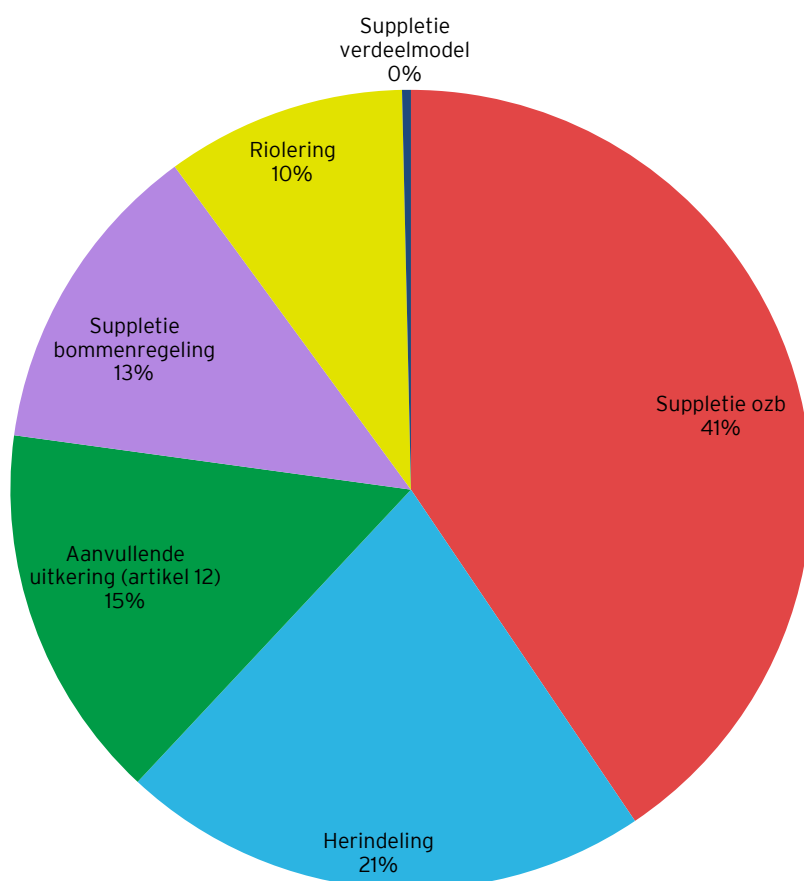
3.4. Overige uitkeringen uit het gemeentefonds

Karakter

Naast de algemene uitkering en de integratie- en decentralisatie-uitkeringen worden uit het gemeentefonds nog enkele relatief kleine uitkeringen gedaan. De bekendste, maar niet de grootste van deze overige uitkeringen is de aanvullende uitkering, ook wel artikel 12-uitkering genoemd.

Figuur 9 geeft een overzicht van het relatieve financiële belang van de overige uitkeringen uit het gemeentefonds. De grootste uitkering is de Suppletie-uitkering afschaffing ozb woningen gebruikers. Bij de afschaffing van de ozb op het gebruik van woningen, in 2006, kregen gemeenten via de algemene uitkering een vergoeding voor de gedeerde belastinginkomsten. Die vergoeding was echter op gemeenteniveau niet gelijk aan de gedeerde inkomsten. De Suppletie-uitkering ozb is ingevoerd als overgangsmaatregel om nadeelgemeenten tijdelijk te compenseren. De nummer twee is een tijdelijke uitkering aan herindelende gemeenten, die tot doel heeft de overgang naar de nieuw te vormen organisatie financieel te faciliteren.

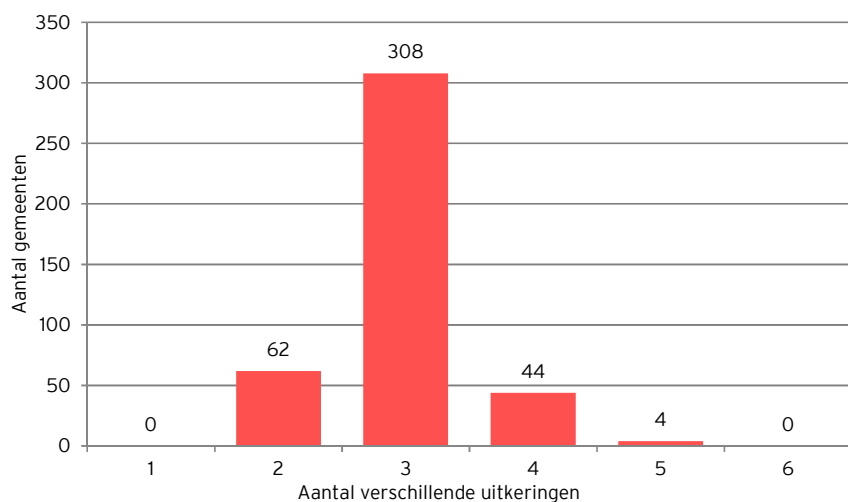
Figuur 9. Relatieve omvang overige uitkeringen uit het gemeentefonds

Uitkeringen per gemeente

Geen enkele gemeente ontvangt alle zes overige uitkeringen uit het gemeentefonds. Verreweg de meeste gemeenten krijgen er drie. Dat is te zien in figuur 10.

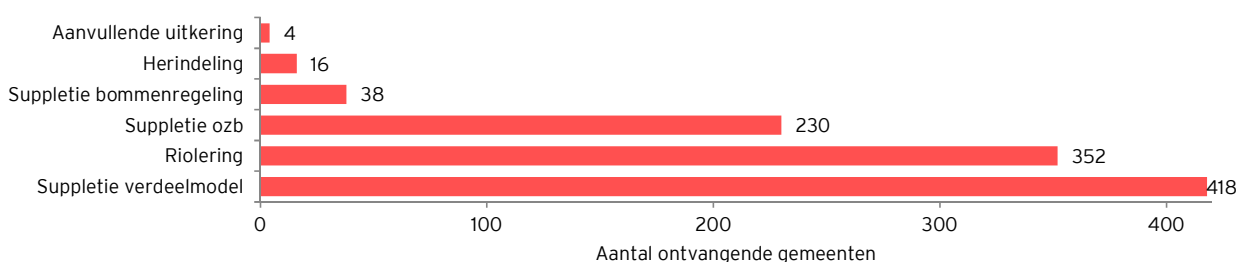
Figuur 10. Frequentieverdeling van het aantal overige uitkeringen uit het gemeentefonds per gemeente

Aantal ontvangende gemeenten

Figuur 11 laat zien dat slechts één “overige” uitkering uit het gemeentefonds, de Suppletie-uitkering verdeelmodel, bij alle 418 gemeenten terecht komt. De uitkering Riolering wordt verdeeld tussen 352 gemeenten. Aan de andere kant ontvangen maar vier gemeenten een aanvullende uitkering in het kader van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet.

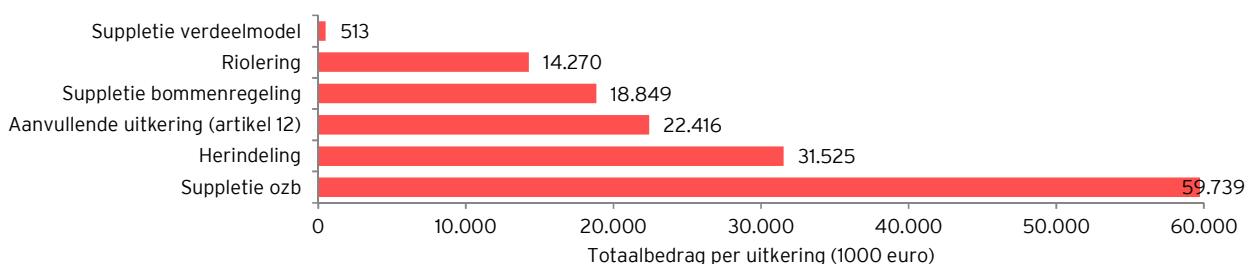
Figuur 11. Aantal gemeenten dat een “overige” uitkering uit het gemeentefonds ontvangt

Bedragen per uitkering

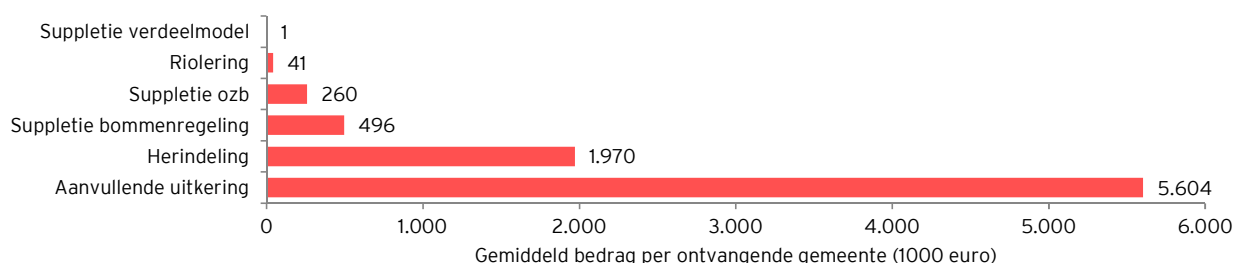
De grootste “overige” uitkering uit het gemeentefonds is de Suppletie-uitkering ozb (totaalbedrag 60 miljoen euro, zie figuur 12). De kleinste is de Suppletie-uitkering verdeelmodel (513.000 euro). Dit bedrag is echter de som van zowel positieve als negatieve bedragen. Tellen we alleen de positieve uitkeringen op, dan is het totaalbedrag 19 miljoen euro.

Figuur 12. Totaalbedrag per “overige” uitkering uit het gemeentefonds

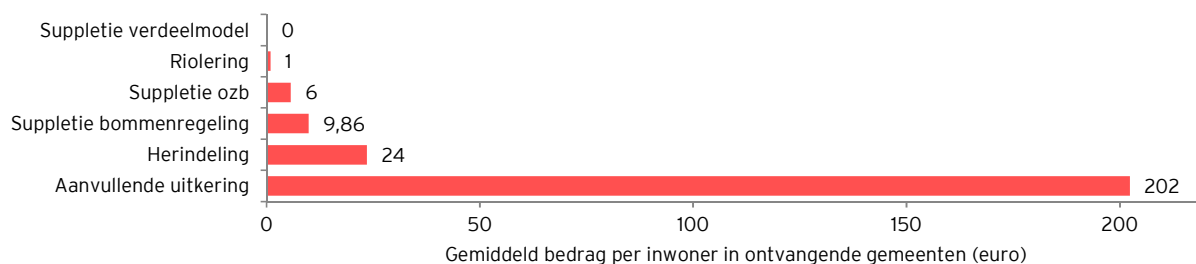
Het totaalbedrag voor de Aanvullende uitkering mag dan betrekkelijk gering zijn, voor de ontvangende gemeenten gaat het om een aanzienlijk bedrag, zoals figuur 13 laat zien. Gemiddeld gaat het om 5,6 miljoen euro. Ook de uitkering aan herindelingsgemeenten vormt met gemiddeld bijna 2 miljoen euro een significante inkomstenbron.

Figuur 13. Gemiddeld bedrag per ontvanger “overige” uitkeringen uit het gemeentefonds

Worden de bedragen uit figuur 13 per inwoner berekend, dan verandert de volgorde van de uitkeringen in de figuur niet (figuur 14). De aanvullende uitkering bedraagt in de ontvangende gemeenten gemiddeld 202 euro per inwoner, de uitkering Riolerings levert elke ontvangende gemeente gemiddeld één euro per inwoner op.

Figuur 14. Gemiddeld bedrag “overige” uitkering uit het gemeentefonds per inwoner in ontvangende gemeente (euro)

Verdeling

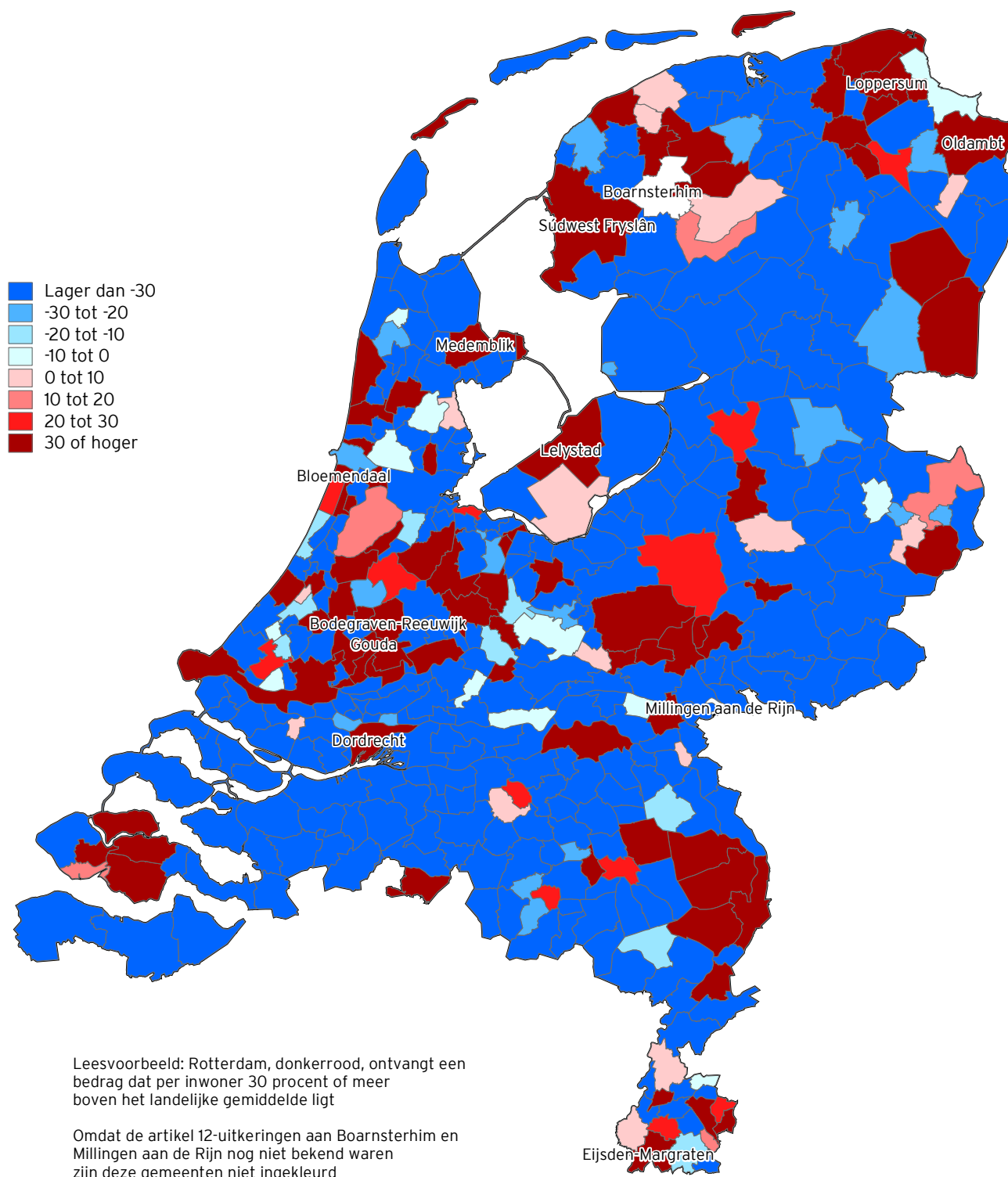
Bij de overige uitkeringen uit het gemeentefonds gaat het voor alle gemeenten samen om geringe bedragen. Voor afzonderlijke gemeenten kunnen zij echter wel van belang zijn. Dat verklaart de grote uitschieters, zowel naar boven als naar beneden, in kaart 3 en tabel 5. De uitkering per gemeente wordt opnieuw uitgedrukt als procentuele afwijkingen van het gemiddelde bedrag per inwoner. Omdat de aanvullende uitkeringen voor Boarnsterhim en Millingen aan de Rijn nog niet bekend waren zijn deze gemeenten hier buiten beschouwing gebleven (niet in tabel 5; wit op kaart 3).

Gemeenten die hoog scoren ontvangen veelal een artikel 12-uitkering (Lelystad, Loppersum) of een uitkering in verband met gemeentelijke herindeling (Súdwest Fryslân, Bloemendaal, Medemblik, Bodegraven-Reeuwijk, Eijsden-Margraten, Oldambt). Ook de bommenregeling, op basis waarvan gemeenten een uitkering kunnen ontvangen voor het opsporen van explosieven uit de tweede wereldoorlog, kan tot een hoge score leiden (Dordrecht, Gouda).

Tabel 5. Overige uitkeringen uit het gemeentefonds per inwoner als percentage onder (negatief) of boven (positief) de gemiddelde uitkering per inwoner

Laagste tien		Hoogste tien	
Texel	-396	Lelystad	2.479
Ameland	-340	Loppersum	2.064
Goedereede	-309	Súdwest Fryslân	1.085
Huizen	-252	Bloemendaal	933
Heusden	-251	Medemblik	825
Putten	-243	Bodegraven-Reeuwijk	726
Geertruidenberg	-242	Eijsden-Margraten	694
Vianen	-237	Oldambt	633
Best	-237	Dordrecht	602
Halderberge	-236	Gouda	588

Kaart 3. Overige uitkeringen uit het gemeentefonds per inwoner, uitgedrukt als procentuele afwijking van het landelijke gemiddelde

4. Specifieke uitkeringen

In 2011 ontvangen gemeenten via 37 specifieke uitkeringen in totaal 9,2 miljard euro. Specifieke uitkeringen komen niet uit een apart begrotingsfonds, zoals het gemeentefonds, maar worden verantwoord op de begrotingen van de betrokken vakdepartementen.

4.1. Inleiding

Karakter uitkeringen

Specifieke uitkeringen worden verstrekt voor het bestrijden van door de verstrekker omschreven kosten.² In principe gaat het dus om geormerkt geld, dat alleen voor een bepaald doel mag worden gebruikt. Over de besteding is verantwoording verschuldigd aan de rijksoverheid. Wordt het geld niet volgens de regels besteed, dan kan de verantwoordelijke minister de uitkering (gedeeltelijk) terugvorderen.

De mate waarin specifieke uitkeringen zijn geormerkt verschilt. Het kan gaan om het vergoeden van werkelijk gemaakte uitgaven voor nauw omschreven doelen, maar ook om een uitkering die voor een breed omschreven beleidsterrein is bedoeld. De grootste specifieke uitkering, de gebundelde uitkering voor het bekostigen van de bijstandsverlening, is eigenlijk niet eens geormerkt, aangezien overschotten vrij besteedbaar zijn, terwijl tekorten binnen zekere grenzen zelf moeten worden aangevuld.

De verantwoordingsverplichtingen die aan specifieke uitkeringen zijn verbonden zijn de laatste jaren aanzienlijk verminderd in het kader van het project *single information, single audit* (SiSa). Tot 2006 moest over iedere specifieke uitkering afzonderlijk verantwoording worden afgelegd. Nu gebeurt dit in één bijlage bij de eigen jaarrekening. Aparte accountantscontroles zijn niet meer nodig, de accountantsverklaring bij de gemeentelijke jaarrekening volstaat.

Sanering

Het aantal specifieke uitkeringen is de laatste jaren aanzienlijk kleiner geworden. In 1980 bijvoorbeeld werden er nog 532 geteld (Tweede Kamer, 2009). In 2011 was dit aantal teruggelopen tot 75. Dit aantal betreft specifieke uitkeringen aan gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen (Wgr-gebieden) samen; 37 hiervan waren bestemd voor gemeenten.

De sanering van het aantal specifieke uitkeringen is bewust beleid geweest, gericht op het vergroten van de decentrale beleidsvrijheid en het verminderen van verantwoordingsverplichtingen, op basis van de aanbevelingen die de commissie-Brinkman

² Artikel 15a, lid 1 en 2, van de Financiële-verhoudingswet zegt hierover het volgende: "Elke bijdrage uit 's Rijks kas die door of vanwege Onze Minister wie het aangaat onder voorwaarden ten behoeve van een bepaald openbaar belang aan provincies en gemeenten wordt verstrekt, is een specifieke uitkering. Indien provincies of gemeenten optreden als marktpartij of werkgever, of als eigenaar of huurder van een roerende of onroerende zaak, en onder dezelfde voorwaarden als andere natuurlijke personen en rechtspersonen, niet zijnde medeoverheden, voor een bijdrage uit 's Rijks kas in aanmerking komen, is die bijdrage geen specifieke uitkering."

in 2004 formuleerde (Stuurgroep doorlichting specifieke uitkeringen, z.j.). Sommige voormalige specifieke uitkeringen zijn opgenomen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Andere zijn omgezet in een decentralisatie- of een integratie-uitkering.

Ook de introductie van de verzameluitkering, in 2008, heeft het aantal specifieke uitkeringen verminderd. Uitkeringen van minder dan 10 miljoen euro worden sindsdien per ministerie gebundeld in een verzameluitkering, waarvan er per ministerie slechts één kan bestaan. Bij de verstrekking van een verzameluitkering wordt vermeld ter zake van welke beleidsthema's de uitkering wordt verstrekt, en wat de bedragen zijn per beleidsthema. De vermindering van het aantal specifieke uitkeringen die het gevolg is van de introductie van verzameluitkeringen is daardoor voor een deel slechts optisch. Er zijn dit jaar 6 verzameluitkeringen die samen minimaal 16 beleidsthema's kennen.³

Doordat de bestedingsvrijheid in veel gevallen is toegenomen, en doordat de verantwoordingsverplichtingen zijn gereduceerd, hebben de twee grootste nadelen van specifieke uitkeringen aan belang verloren. Een verdere vermindering van het aantal specifieke uitkeringen is daardoor minder dringend geworden. Dit geldt des te meer als deze vermindering wordt bereikt door omzetting in decentralisatie-uitkeringen. Doordat aan dergelijke uitkeringen vaak ook bestedingsvoorwaarden worden gesteld (zie paragraaf 3.3) levert dit nauwelijks winst op. Een voordeel van decentralisatie-uitkeringen boven specifieke uitkeringen is de grotere transparantie. Zo is informatie over de verdeling van decentralisatie- en integratie-uitkeringen tussen gemeenten beschikbaar, in de circulaire van het gemeentefonds. De *Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen* bevat dergelijke informatie niet voor specifieke uitkeringen.

Beschikbaarheid gegevens

Het precieze aantal specifieke uitkeringen is nooit helemaal duidelijk geweest. Zo telde Verhagen (2000) bijvoorbeeld 248 specifieke uitkeringen voor het jaar 1999, terwijl het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999* melding maakt van 88 specifieke uitkeringen van het rijk aan de gemeenten.⁴ Een van de redenen is dat de definitie van specifieke uitkering zo algemeen is dat verschil van interpretatie kan optreden.⁵ Verder blijkt de communicatie vanuit de vakdepartementen die specifieke uitkeringen verstrekken niet altijd goed te verlopen. Zo vermeldt de *Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen 2011* dat de specifieke uitkering Schuldhulpverlening in 2011 is beëindigd,⁶ terwijl de website van het

³ De invulling van de verzameluitkering van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is nog niet bekend. Hiervoor verwijst de *Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen 2011* (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), 2011b) naar de Voorjaarsnota.

⁴ Beheerscommissie Gegevensbestand Specifieke Uitkeringen (1999).

⁵ Zo worden uit pragmatische overwegingen de uitkeringen uit rijkscultuurfondsen en de uitkeringen voor onderwijsbekostiging als subsidies en niet als specifieke uitkeringen beschouwd, en zijn deze circa 30 regelingen niet opgenomen in de jaarlijkse rapportage over specifieke uitkeringen (Ministerie van BZK, 2011). Om die reden blijven ze ook in deze Atlas buiten beschouwing.

⁶ Ministerie van BZK (2011b).

ministerie van SZW in juli 2011 meldt welke bedragen afzonderlijke gemeenten zullen ontvangen als voorschot op deze uitkering voor 2011.⁷

Een alternatieve bron is de zogeheten SiSa kruisjeslijst. Die geeft voor een bepaald jaar aan welke gemeenten (en overige overheden) welke specifieke uitkeringen moeten verantwoorden. De kruisjeslijst 2011 sluit helaas niet goed aan op de onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen 2011. Drie uitkeringen die gemeenten volgens de onderhoudsrapportage ontvangen staan niet in de kruisjeslijst. In de kruisjeslijst staan wel tal van uitkeringen die niet in de onderhoudsrapportage staan. Dat laatste kan komen doordat medeoverheden uitstel hebben gekregen voor de verantwoording van bepaalde specifieke uitkeringen. Die komen dan wel voor in de kruisjeslijst, die immers aangeeft waarover in het desbetreffende jaar nog verantwoording moet worden afgelegd, maar niet in de onderhoudsrapportage, die aangeeft of er in dat jaar betaling plaatsvindt.

Niet alleen over het aantal specifieke uitkeringen bestaat onduidelijkheid. Voor de verdeling bestaat die nog sterker. In 2000 kwam het kabinet met een Plan van aanpak *Transparantie in de financiële verhouding*, kortweg Plavat genoemd (Tweede Kamer, 2000). Een van de doelen was om in kaart te brengen bij welke gemeenten specifieke uitkeringen eigenlijk terechtkomen. Drie jaar later kon men melden dit inmiddels van 65 (van de destijds 151) specifieke uitkeringen te hebben achterhaald (Tweede Kamer, 2003). Daarna is van dit project weinig meer vernomen.

De hier gehanteerde bronnen staan vermeld in de verantwoording, achterin deze Atlas.

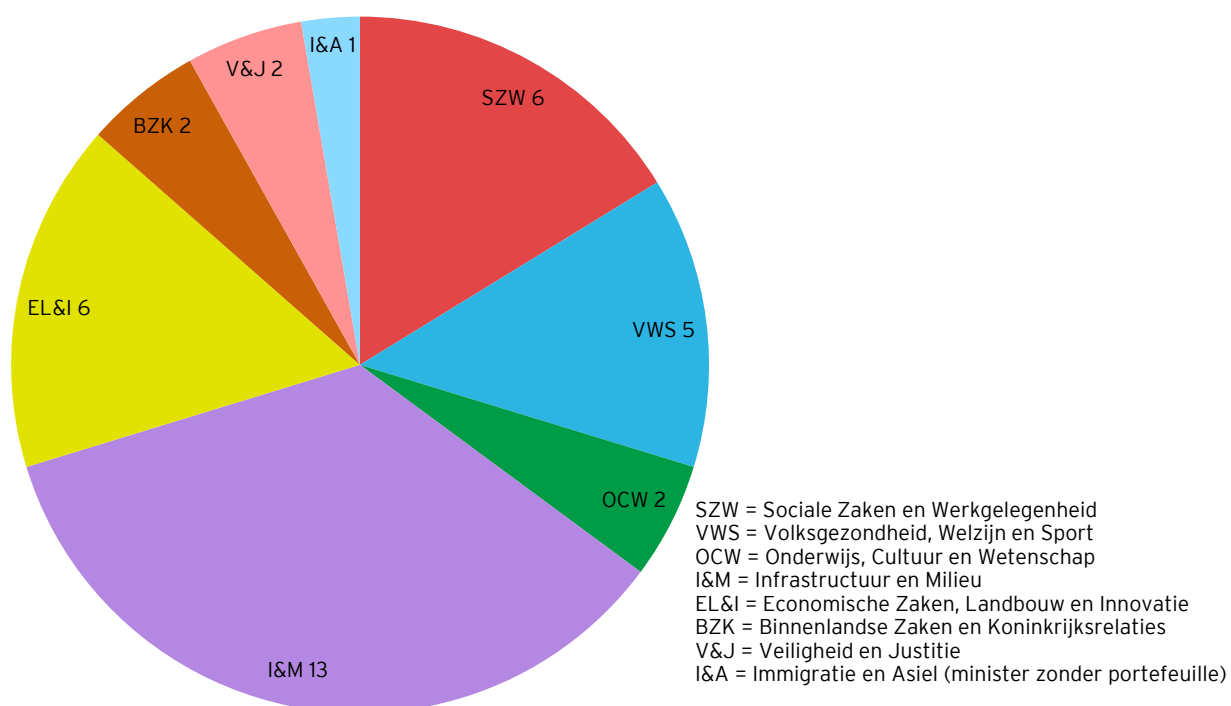
4.2. Verstreckende ministeries

Specifieke uitkeringen worden gefinancierd via de begrotingen van afzonderlijke ministeries. Figuur 15 laat zien dat het ministerie van Infrastructuur en Milieu het grootste aantal specifieke uitkeringen aan gemeenten verstrekt (13). Het ministerie van Immigratie en Asiel kent één specifieke uitkering.

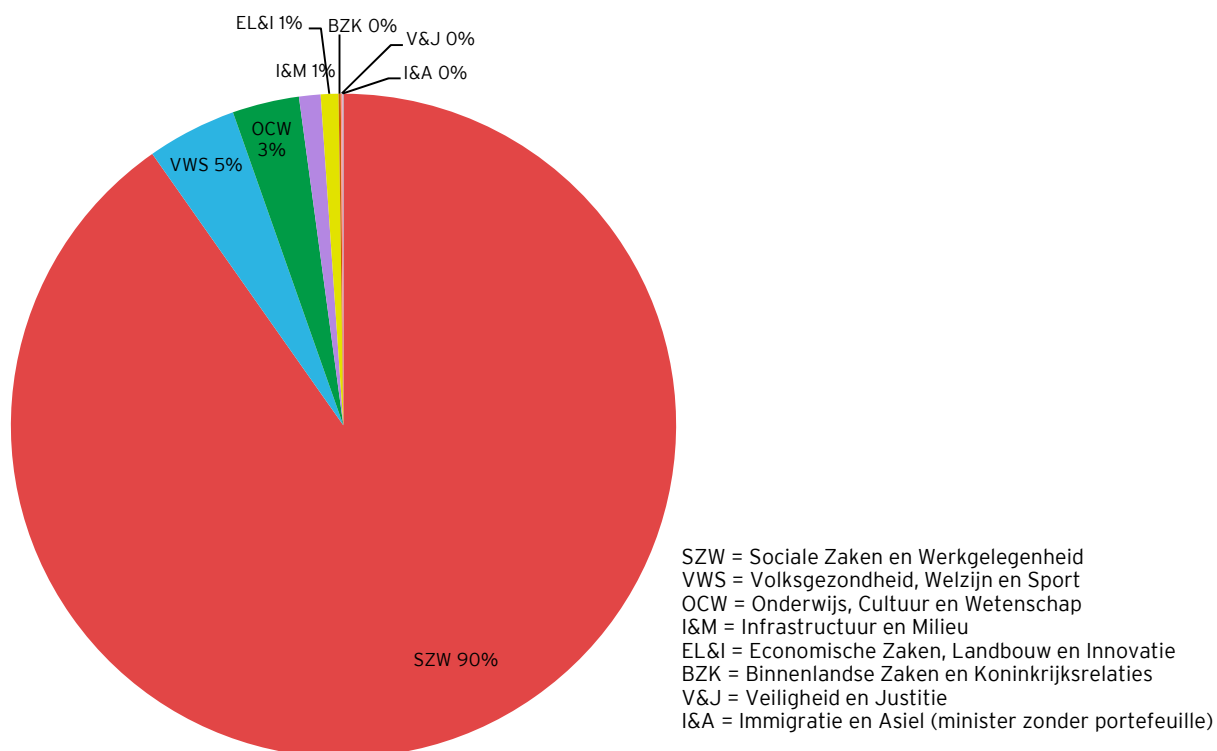
Wanneer we de uitgekeerde bedragen als uitgangspunt nemen (figuur 16), verandert het beeld uit figuur 15 aanzienlijk. Het ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid blijkt goed voor 90 procent van het totaalbedrag.

⁷ <http://www.gemeenteloket.minszw.nl/dossiers/werk-en-inkomen/schuldhelpverlening/nieuwsberichten/2011-07-voorschot-middelen-schuldhelpverlening.html>.

Figuur 15. Aantal specifieke uitkeringen per ministerie

Figuur 16. Aandeel ministeries in totaalbedrag specifieke uitkeringen

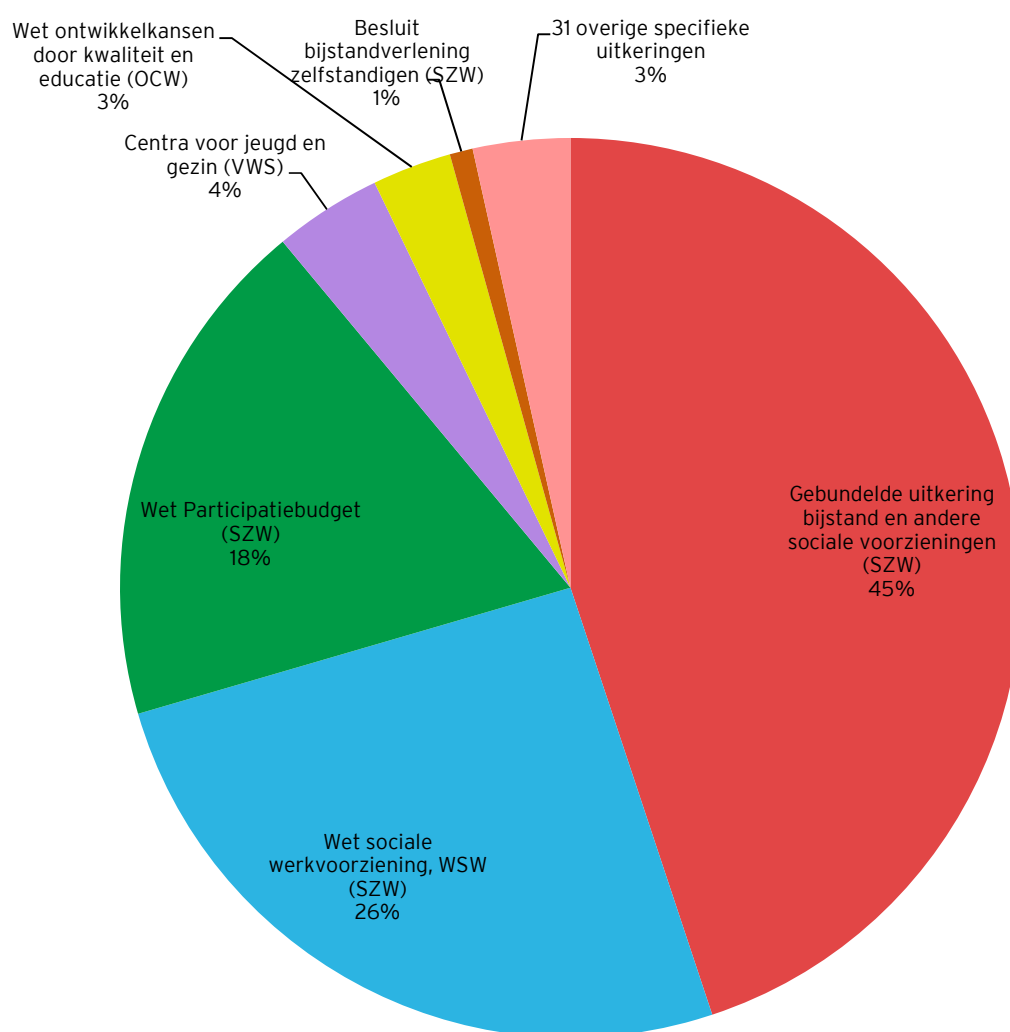

4.3. Afzonderlijke uitkeringen

Belangrijkste uitkeringen

Figuur 17 geeft aan welke van de 37 specifieke uitkeringen aan gemeenten het grootst zijn. Drie uitkeringen van het ministerie van SZW zijn samen goed voor maar liefst 89 procent van het totaalbedrag aan specifieke uitkeringen. Het gaat om de gebundelde uitkering voor de bekostiging van de bijstand en enkele verwante sociale regelingen⁸ (4,1 miljard euro), de sociale werkvoorziening (2,3 miljard euro) en het participatiebudget (1,7 miljard euro, voor re-integratie, inburgering en scholing).

Figuur 17. Relatieve omvang specifieke uitkeringen

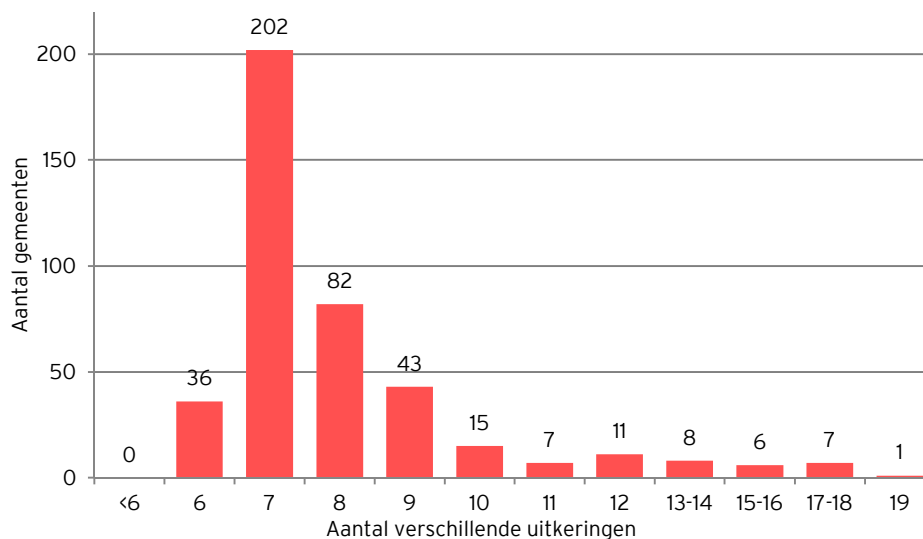
⁸ Het gaat om de volgende uitkeringen: WWB (Wet werk en bijstand), WIJ (Wet investeren in jongeren), IOAW (Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers), IOAZ (Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen), Bbz 2004 (Besluit bijstandverlening zelfstandigen, alleen voor wat betreft het levensonderhoud van beginnende zelfstandigen) en WWIK (Wet werk en inkomen kunstenaars).

Aantal uitkeringen per gemeente

Eindhoven ontvangt het grootste aantal verschillende specifieke uitkeringen (19). Elke gemeente ontvangt er ten minste 6, zoals figuur 18 laat zien. De meeste gemeenten (202) krijgen er 7.

Omdat het aantal ontvangende gemeenten is gebaseerd op de concept-kruisjeslijst voor 2011 (zie verantwoording) is het mogelijk dat het uiteindelijke aantal uitkeringen voor sommige gemeenten nog iets hoger komt te liggen.

Figuur 18. Frequentieverdeling van het aantal specifieke uitkeringen per gemeente

Figuur 19. Aantal gemeenten dat een bepaalde specifieke uitkering ontvangt

* Van deze uitkeringen is de verdeling tussen gemeenten bekend (zie paragraaf 4.4).

Aantal ontvangende gemeenten

Negen specifieke uitkeringen gaan elk naar slechts één gemeente. Dat is te zien in figuur 19. Van vijf uitkeringen zijn (nog) geen ontvangende gemeenten bekend. Er zijn zes specifieke uitkeringen die naar alle 418 gemeenten gaan.

Omdat het aantal ontvangende gemeenten is gebaseerd op de concept-kruisjeslijst voor 2011 (zie verantwoording) is het mogelijk dat het uiteindelijke aantal gemeenten voor sommige uitkeringen nog iets hoger komt te liggen. Van één uitkering is geen aantal ontvangers bekend (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling).

Figuur 20. Totaalbedrag per specifieke uitkering (1000 euro)

* Van deze uitkeringen is de verdeling tussen gemeenten bekend (zie paragraaf 4.4).

Bedragen per uitkering

Figuur 20 laat zien dat het bij de helft van de specifieke uitkeringen om bedragen gaat van minder dan 10 miljoen euro per jaar voor alle gemeenten samen. De kleinste specifieke uitkering is de Stimuleringsregeling stille wegdekken (189.000 euro).⁹

⁹ Specifieke uitkeringen van minder dan 10 miljoen euro per jaar moeten sinds 2008 worden gebundeld in één verzameluitkering per ministerie. De nog bestaande specifieke uitkeringen kleiner dan 10 miljoen euro stammen als het goed is dus van voor 2008.

4.4. Verdeling

De verdeling over de gemeenten is niet van alle specifieke uitkeringen bekend. Soms gaat het om declaratie-uitkeringen, waarvan de bedragen pas na afloop van het jaar bekend worden. Van 17 uitkeringen, samen goed voor 98 procent van het totaalbedrag, is de verdeling over gemeenten voor 2011 wel bekend. Deze zijn in figuur 19 en 20 met een sterretje gemarkeerd. Waar in deze Atlas bedragen worden genoemd voor specifieke uitkeringen op gemeenteniveau gaat het om deze 17 uitkeringen. Het gaat onder meer om de zeven in omvang grootste specifieke uitkeringen: de gebundelde uitkering voor de bijstandsverlening en aanverwante sociale voorzieningen,¹⁰ de WSW, het participatiebudget, de Centra voor jeugd en gezin, de Wet Ontwikkelkansen door Kwaliteit en Educatie, het Besluit bijstandverlening zelfstandigen¹¹ en de schuldhulpverlening.

Zoals figuur 17 al liet zien hebben specifieke uitkeringen voornamelijk betrekking op de kosten van (bijstands)uitkeringen, de sociale werkvoorziening en participatie (re-integratie, inburgering en scholing). Gemeenten met een zwakke sociale structuur domineren daarom de top-tien in tabel 6. Dit zijn de grote gemeenten, en gemeenten in Zuid-Limburg en Oost-Groningen. Kaart 4 laat zien dat grote gemeenten in het algemeen relatief hoge specifieke uitkeringen ontvangen. Kleine en welvarende gemeenten krijgen het minst. Villadorp Rozendaal ontvangt per inwoner 83 procent minder dan gemiddeld, het aangrenzende Arnhem 86 meer dan gemiddeld.

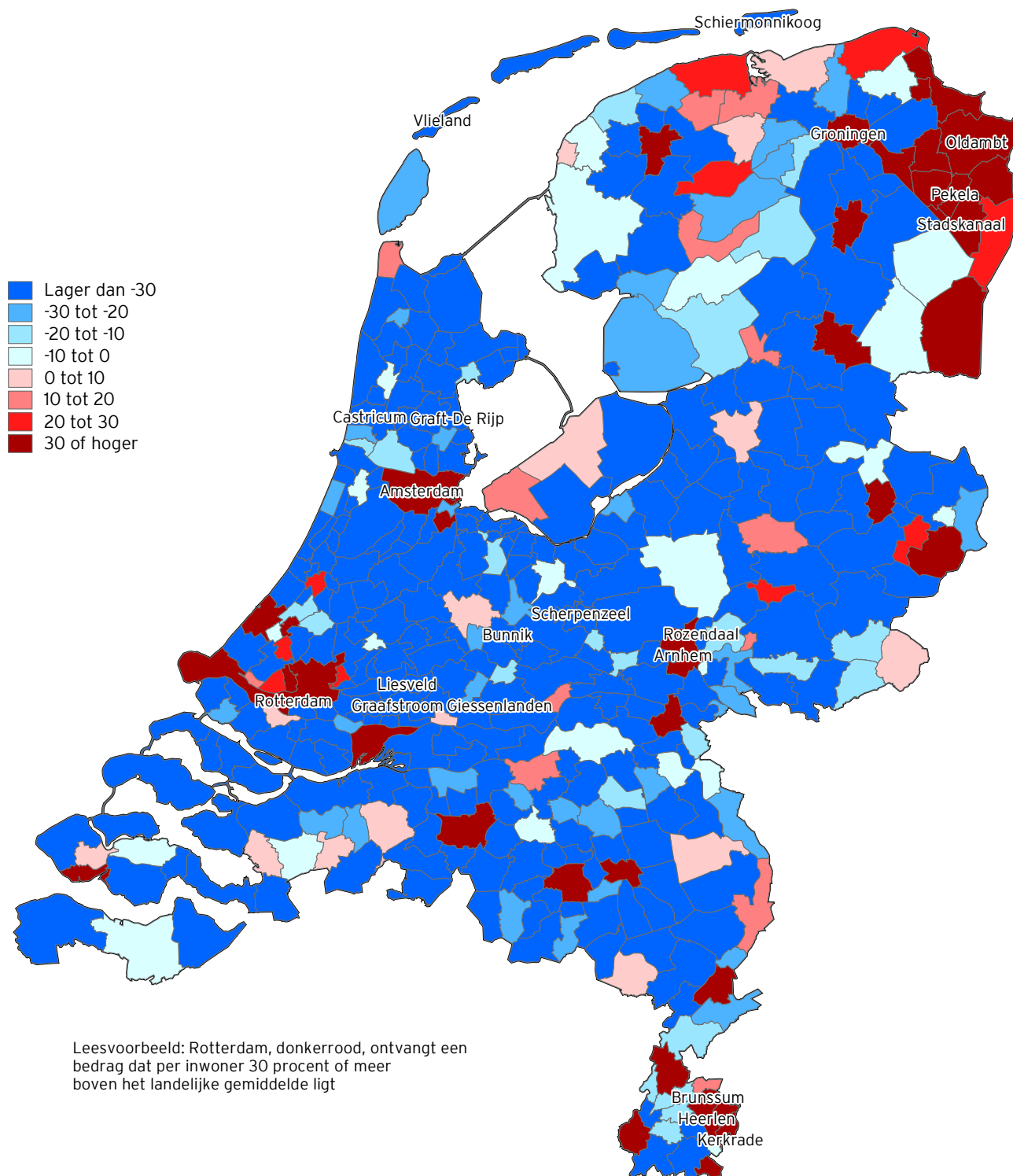
Tabel 6. Specifieke uitkeringen per inwoner als percentage onder (negatief) of boven (positief) de gemiddelde uitkering per inwoner

Laagste tien		Hoogste tien	
Rozendaal	-83	Kerkrade	133
Vlieland	-82	Heerlen	129
Scherpenzeel	-81	Rotterdam	127
Schiermonnikoog	-81	Pekela	102
Graafstroom	-81	Groningen	100
Graft-De Rijp	-80	Amsterdam	99
Giessenlanden	-77	Stadskanaal	93
Liesveld	-76	Oldambt	91
Bunnik	-75	Arnhem	86
Castricum	-75	Brunssum	83

¹⁰ WWB, WIJ, IOAW, IOAZ, WWIK en Bbz 2004 (voor wat betreft levensonderhoud beginnende zelfstandigen).

¹¹ Exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen, en alleen voor wat betreft het deel van deze uitkering dat niet op declaratiebasis wordt verstrekt.

Kaart 4. Specifieke uitkeringen per inwoner,
uitgedrukt als procentuele afwijking van het landelijke gemiddelde

5. Totaal uitkeringsbedrag

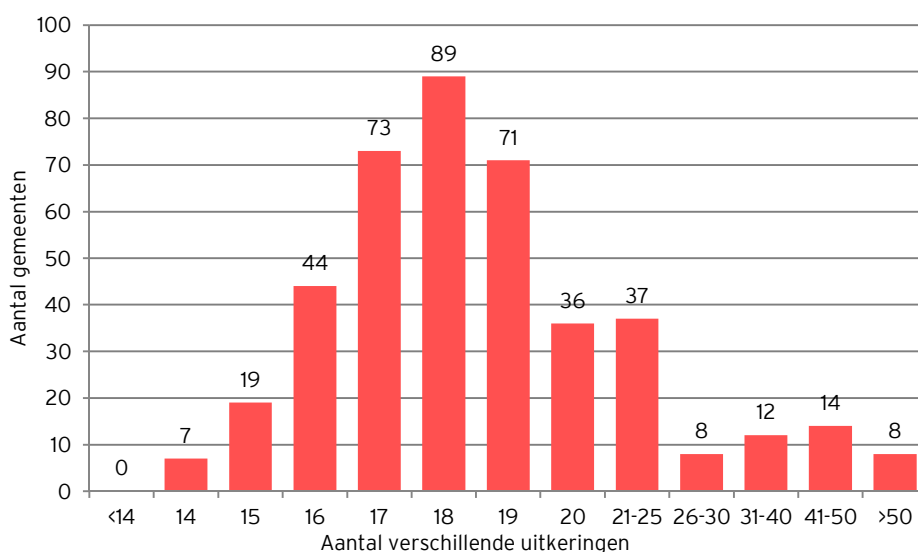
5.1. Inleiding

Gemeenten ontvangen 91 verschillende uitkeringen van het rijk (tabel 1).¹² Elke uitkering wordt weer anders verdeeld. Ook ontvangt lang niet elke gemeente elke uitkering. Dit hoofdstuk onderzoekt de cumulatie van de verschillende uitkeringen aan gemeenten. Eerst kijken we naar het aantal uitkeringen dat gemeenten ontvangen. Daarna analyseren we het totaalbedrag dat daarmee is gemoeid.

5.2. Aantal uitkeringen

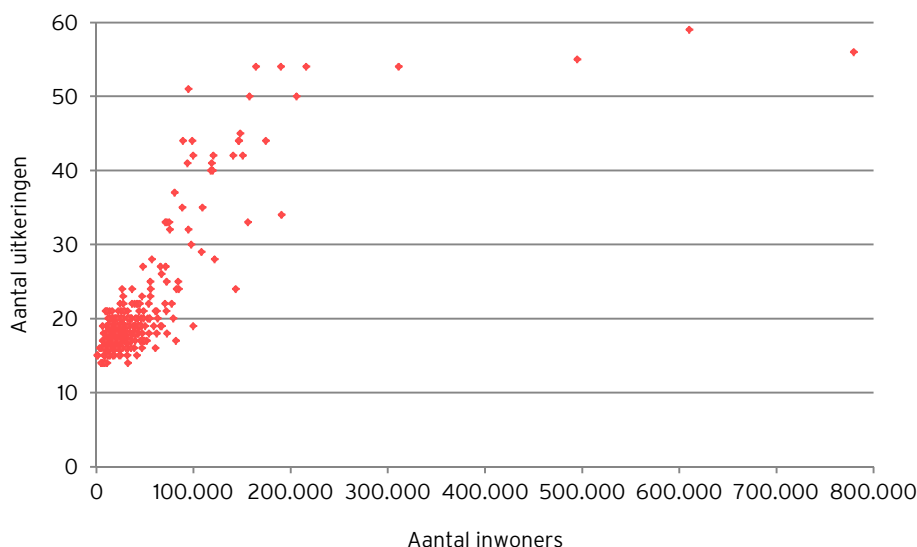
Rotterdam ontvangt het grootste aantal verschillende uitkeringen: 59 van de in totaal 91 uitkeringen. Zeven gemeenten ontvangen elk slechts 14 verschillende uitkeringen. De rest zit er tussenin. Figuur 21 geeft hiervan een overzicht. Het meest voorkomend is het ontvangen van 18 verschillende uitkeringen. Dit komt voor bij 89 van de in totaal 418 gemeenten.

Figuur 21. Aantal gemeenten dat een bepaald aantal verschillende uitkeringen ontvangt

¹² Zoals gezegd (paragraaf 2.2) blijft het btw-compensatiefonds buiten beschouwing.

Figuur 22. Relatie gemeenteomvang en aantal ontvangen uitkeringen

Acht gemeenten ontvangen elk meer dan 50 verschillende uitkeringen. Uit figuur 22 blijkt dat deze 8 gemeenten allemaal groot of zeer groot zijn. De kleinste hiervan heeft 95.000 inwoners. Er bestaat een duidelijk verband tussen het aantal inwoners en het aantal uitkeringen: hoe groter, hoe meer uitkeringen. Gemeenten onder de 25.000 inwoners ontvangen maximaal 22 uitkeringen, en meestal aanzienlijk minder.

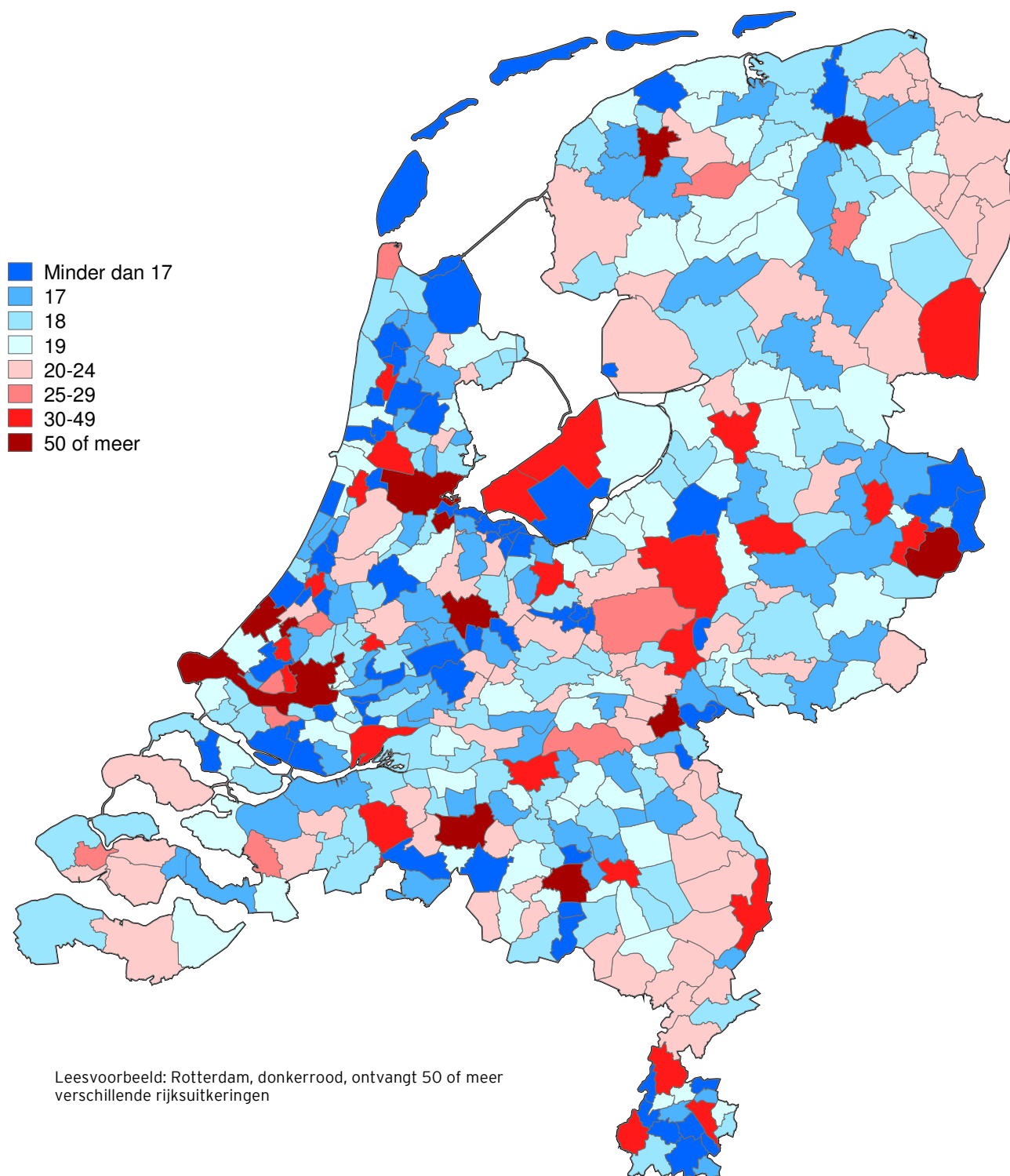
Dit beeld wordt bevestigd in kaart 5. Grote en middelgrote gemeenten zijn op deze kaart goed te herkennen in de donkerrode categorie met de meeste uitkeringen. Plattelandsgemeenten zijn veelal blauw of roze van kleur, hetgeen aangeeft dat zij minder uitkeringen ontvangen.

5.3. Verdeling

Doordat de verdeling van de specifieke uitkeringen over gemeenten maar voor 17 van de 37 specifieke uitkeringen (goed voor 98 procent van het totaalbedrag aan specifieke uitkeringen, zie paragraaf 4.3) kon worden nagegaan, betreft de in dit hoofdstuk gepresenteerde verdeling niet alle rijksuitkeringen aan gemeenten, maar heeft deze betrekking op 71 uitkeringen die samen 99 procent van het totale uitkeringsbedrag voor hun rekening nemen.¹³

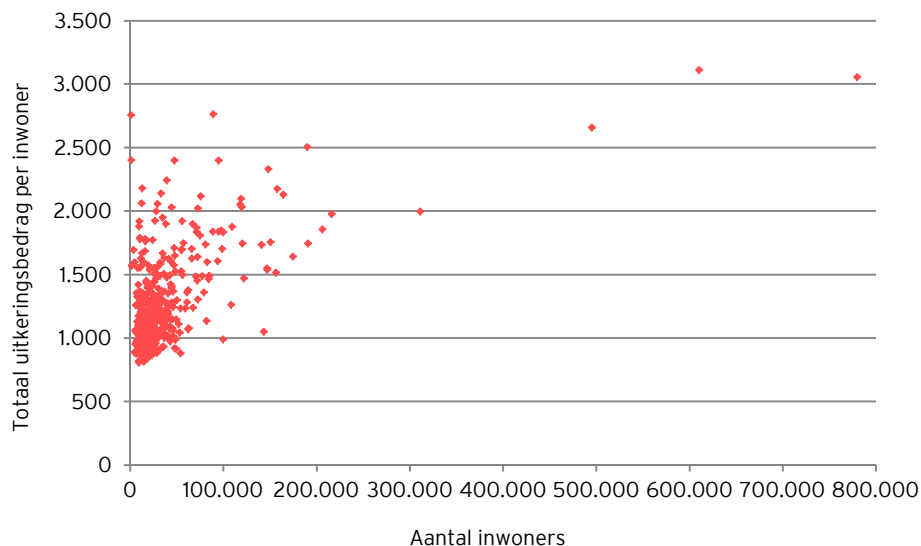
¹³ Zoals eerder vermeld ontbreken gegevens voor de aanvullende uitkering (artikel 12) voor Boarnsterhim en Millingen aan de Rijn. Die bedragen zijn daarom ook buiten beschouwing gelaten. Verder blijven uitkeringen uit het btw-compensatiefonds in deze Atlas buiten beschouwing.

Kaart 5. Aantal verschillende rijksuitkeringen

Grotere gemeenten ontvangen dus meer verschillende uitkeringen van het rijk. Figuur 23 laat zien dat dit niet betekent dat kleine of middelgrote gemeenten altijd een relatief lagere uitkering per inwoner ontvangen dan grote gemeenten, maar dat dit in de meeste gevallen wel zo is.

Figuur 23. Relatie gemeenteomvang en totaal ontvangen uitkeringsbedrag (euro per inwoner)

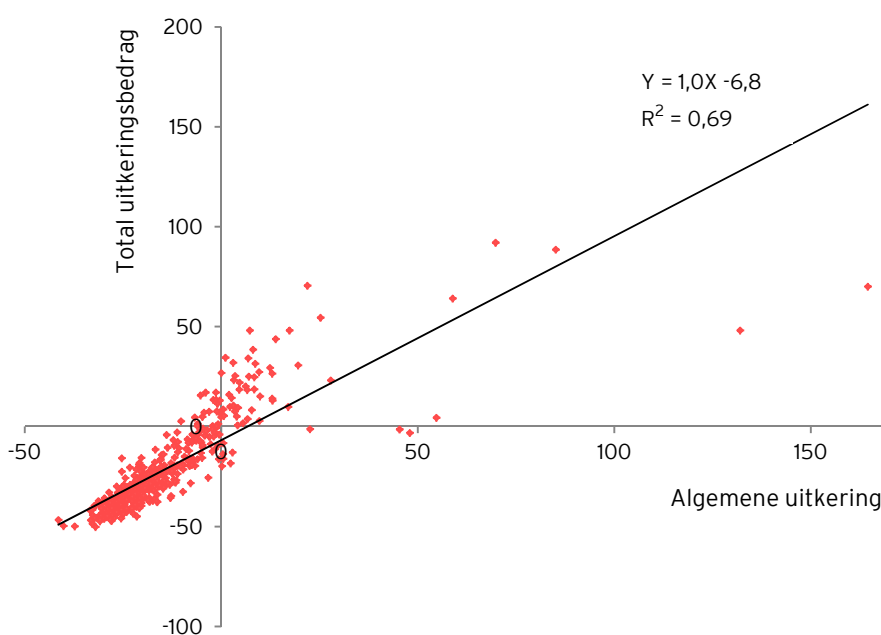
Hoe cumuleert nu de verdeling van de rijksuitkeringen aan gemeenten? Dit is te zien in kaart 6 en tabel 7. Een overzicht met cijfers voor alle gemeenten is te vinden in tabel 9 achterin deze Atlas. De top-10 laat het inmiddels vertrouwde beeld zien van grote steden, gemeenten met inwoners die relatief weinig verdienen en van waddengemeenten. Op kaart 6 valt het Noorden op met veel bovengemiddelde uitkeringsbedragen, met name in de provincie Groningen. Gemeenten die aanzienlijk minder dan gemiddeld ontvangen zijn overwegend klein, hebben een sociale structuur die weinig overheidsbemoeienis vergt en hebben soms zelfs zeer welvarende inwoners.

Opmerkelijk genoeg blijkt het totaal aan uitkeringen grosso modo weinig anders te worden verdeeld dan de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dat is te zien in figuur 24. Uitgezet tegen de algemene uitkering vertoont het totale uitkeringsbedrag een rechte lijn met een helling van 45 graden, die bijna door de oorsprong gaat. Dit betekent dat een algemene uitkering die gemiddeld één extra procentpunt boven het gemiddelde uitkomt samengaat met een totaalbedrag aan uitkeringen dat eveneens één extra procentpunt boven het gemiddelde ligt. De R-kwadraat, een maatstaf voor de sterkte van het verband, bedraagt 0,69. Dit is opvallend hoog. De vijf afwijkende punten aan de rechterkant onder de regressielijn zijn (van rechts naar links) Vlieland, Schiermonnikoog, Rozendaal, Ameland en Terschelling. Dit zijn de vijf kleinste gemeenten van het land. Wanneer deze buiten beschouwing worden gelaten wordt het verband nog sterker.

Tabel 7. Totaal aan uitkeringen per inwoner als percentage onder (negatief) of boven (positief) de gemiddelde uitkering per inwoner

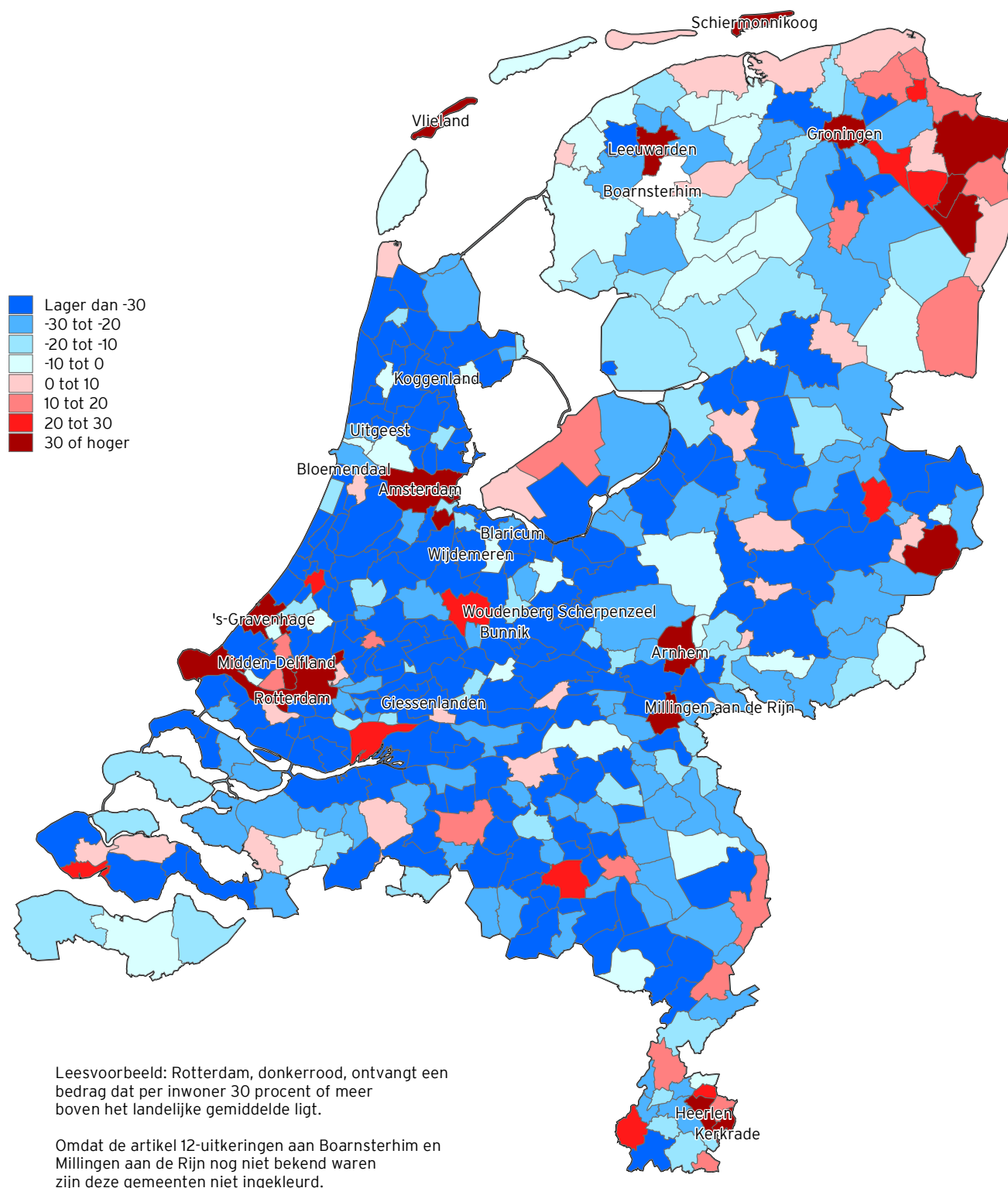
Laagste tien		Hoogste tien	
Scherpenzeel	-50	Rotterdam	92
Bunnik	-50	Amsterdam	89
Blaricum	-50	Heerlen	70
Midden-Delfland	-49	Schiermonnikoog	70
Uitgeest	-47	's-Gravenhage	64
Giessenlanden	-47	Groningen	54
Wijdmeren	-47	Vlieland	48
Bloemendaal	-47	Kerkrade	48
Woudenberg	-47	Leeuwarden	48
Koggenland	-46	Arnhem	44

Figuur 24. Totaal uitkeringsbedrag per gemeente uitgezet tegen de algemene uitkering; beide uitgedrukt als procentuele afwijking van het landelijke gemiddelde bedrag per inwoner

Dit verband bestaat niet alleen doordat de algemene uitkering de grootste uitkering is. De andere uitkeringen zijn over het algemeen proportioneel hoger wanneer de algemene uitkering hoger is. Dat is te zien in figuur 25. Anders dan figuur 24 en tabel 7 bevat figuur 25 uitkeringsbedragen per gemeente (dus niet de relatieve afwijking van het bedrag per inwoner).

Kaart 6. Totaal aan uitkeringen per inwoner,
uitgedrukt als procentuele afwijking van het landelijke gemiddelde

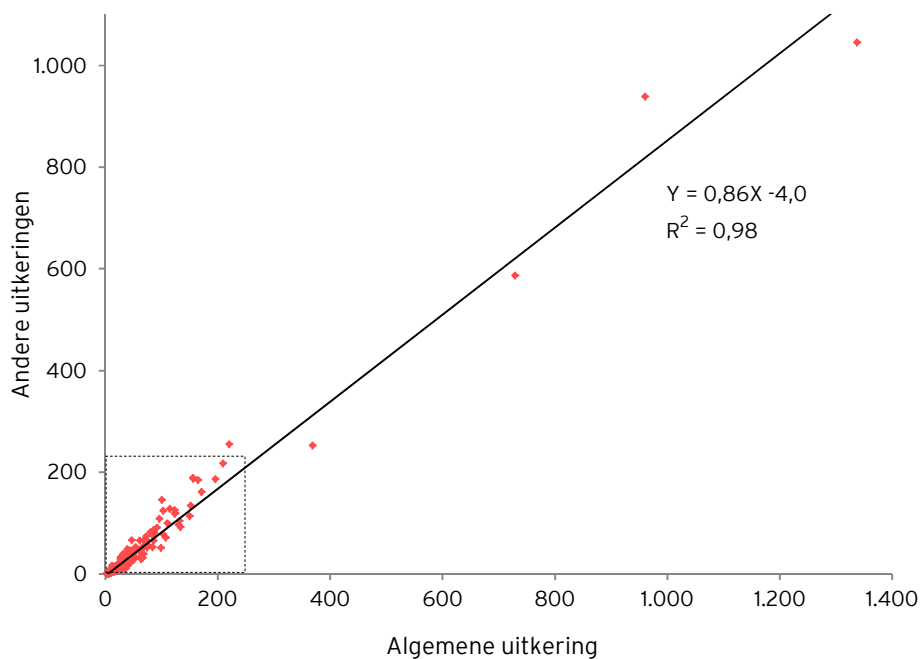

Ook uit figuur 25 blijkt dat de verdeling van de algemene uitkering gelijk opgaat met de verdeling van de rest van de uitkeringen aan gemeenten. Voor elke euro aan algemene uitkering ontvangt een doorsnee gemeente 86 cent aan andere uitkeringen. De R-kwadraat, een maatstaf voor de sterkte van het verband, bedraagt 0,98. Dat betekent dat aan de hand van de verdeling van de algemene uitkering 98 procent van de verdeling van de overige uitkeringen kan worden verklaard. Door de grote verschillen in de ontvangen bedragen geeft figuur 25 voor het merendeel van de gemeenten geen duidelijk beeld. Figuur 26 zoomt daarom in op het deel van figuur 25 dat zich linksonder in beeld bevindt. Ook uit deze figuur komt een sterk verband naar voren.

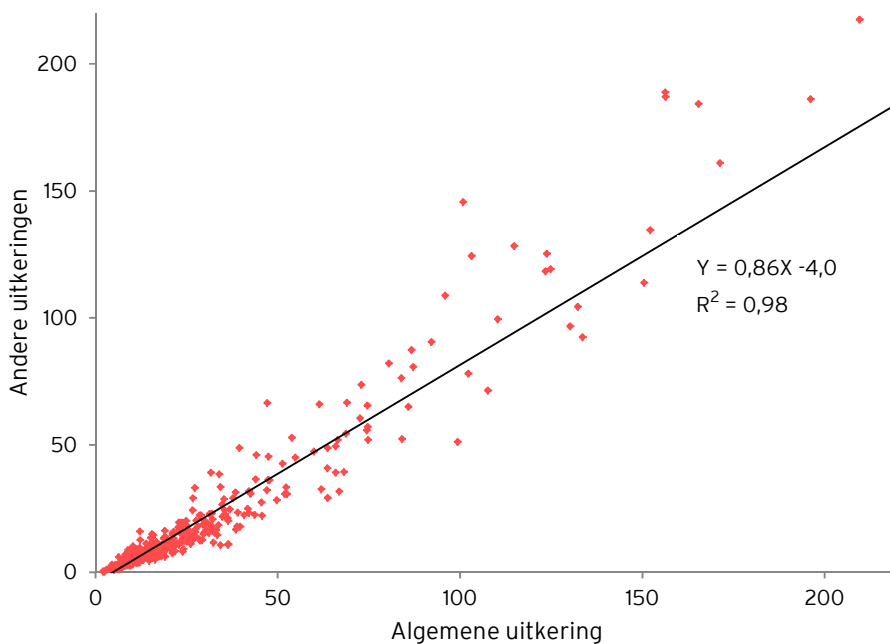
De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt verdeeld op basis van een “behoefteindex” (zie Allers, 2010). De uitkering is hoger naarmate gemeenten in sterkere mate worden getroffen door kostenverhogende omstandigheden, en naarmate zij een geringere belastingcapaciteit hebben. Het gaat hierbij om omstandigheden die de kosten verhogen van de voorzieningen die gemeenten uit de algemene middelen bekostigen. Voor die voorzieningen is de algemene uitkering immers bedoeld. Maar uit figuur 25 en 26 blijkt dat de “behoefteindex” die de verdeling van de algemene uitkering bepaalt een zeer goede voorspeller is van het totaal van door rijk aan gemeenten verstrekte uitkeringen. Kennelijk spoort de behoefte op andere terreinen vrij goed met die op het gebied van de algemene uitkering.

Tabel 8 in de bijlage geeft de correlaties tussen de ontvangsten uit de verschillende uitkeringen. Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat voor meer dan de helft van de uitkeringen de correlatie met de algemene uitkering groter is dan 70 procent. De correlatie tussen de grootste uitkering, de algemene uitkering uit het gemeentefonds, en de op één na grootste uitkering, de gebundelde uitkering voor de WWB, bedraagt 99 procent. De correlatie tussen de algemene uitkering en de op twee, drie respectievelijk vier na grootste uitkeringen bedraagt 83, 98 en 95 procent. De sterke correlatie tussen de hoogte van de algemene uitkering en de hoogte van andere belangrijke uitkeringen verklaart deels het sterke verband tussen de algemene uitkering en de ontvangsten uit andere uitkeringen zoals te zien is in figuur 25 en 26.

Figuur 25. Uitkeringen naast de algemene uitkering, per gemeente uitgezet tegen de algemene uitkering (miljoen euro). Het gebied binnen de stippellijn is uitvergroot in figuur 26.

Figuur 26. Uitkeringen naast de algemene uitkering, per gemeente uitgezet tegen de algemene uitkering; uitvergroting van het gemarkeerde deel van figuur 25 (miljoen euro)

Verantwoording

Alle gegevens hebben betrekking op uitkeringen aan gemeenten (dus niet aan gemeenschappelijke regelingen) in het jaar 2011.

Btw-compensatiefonds

Het macrobedrag is conform de begroting 2012 van het ministerie van Financiën (Tweede Kamer, 2011b).

Gemeentefonds

De bedragen van de uitkeringen uit het gemeentefonds zijn conform de Septembercirculaire gemeentefonds 2011 (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2011a), of berekend op basis van de gegevens in die circulaire (algemene uitkering).

De optelsom van de op die manier per gemeente berekende algemene uitkeringen is niet precies gelijk aan het voor de algemene uitkering begrote bedrag (Tweede Kamer, 2011a). De achtergrond van dit verschil is niet duidelijk.

Een dergelijk probleem doet zich ook voor bij de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. De Memorie van toelichting van de begroting van het gemeentefonds bevat een tabel met deze uitkeringen (Tweede Kamer, 2011a), maar in de Septembercirculaire van het gemeentefonds (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2011a) staan uitkeringen die in dat overzicht ontbreken. Ook komen de bedragen in beide publicaties niet geheel overeen.

Voor de aanvullende uitkering op basis van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet is uitgegaan van de artikel 12-beschikkingen. Voor Boarnsterhim en Millingen aan de Rijn waren die nog niet beschikbaar; daarom zijn op gemeenteniveau alleen voor Lelystad en Loppersum bedragen voor deze uitkering opgenomen. Het landelijke totaalbedrag voor deze uitkeringen is afkomstig uit de begroting van het gemeentefonds (Tweede Kamer, 2011a).

Specifieke uitkeringen

De landelijke bedragen van de specifieke uitkeringen zijn conform de Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen 2011 (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2011b). Hierbij is nog het bedrag opgeteld van de specifieke uitkering Schuldhulpverlening. Dit staat niet in de Onderhoudsrapportage. Het landelijke bedrag voor Schuldhulpverlening, 41,7 miljoen euro, is gebaseerd op de voorschotten die het ministerie van SZW in juli 2011 bekend maakte.¹⁴ Ook de uitkeringen op gemeenteniveau komen uit deze bron.

De WSW-gegevens op gemeenteniveau zijn conform de toekenningsbesluiten voor de WSW 2011 die 15 oktober 2010 naar alle gemeenten zijn gestuurd.

De gebundelde uitkeringen WWB op gemeenteniveau (WWB+WIJ+IOAW+IOAZ+Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen+WWIK) zijn conform de voorlopige budgetten

¹⁴ <http://www.gemeenteloket.minszw.nl/dossiers/werk-en-inkomen/schuldhulpverlening/nieuwsberichten/2011-07-voorschot-middelen-schuldhulpverlening.html>. Aangezien het voorschot volgens deze bron 60 procent bedraagt, zijn de voorschotten gedeeld door 0,6 om de verwachte uitkeringsbedragen te verkrijgen.

2011 zoals bekend gemaakt op 1 oktober 2010. Ook het Participatiebudget en de uitkering Bbz 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) op gemeenteniveau zijn conform de voorlopige budgetten. Voor de laatstgenoemde uitkering geldt dat 75 procent van gemeentelijke lasten wordt vergoed (op declaratiebasis), terwijl gemeenten voor de overige 25 procent een budget ontvangen. Alleen dat laatste budget is hier opgenomen.

De bedragen op gemeenteniveau van de brede doeluitkering voor Centra voor jeugd en gezin zijn op basis van de voorschotten 2011.

De bedragen op gemeenteniveau voor de Regeling heroïnebehandeling zijn conform de Regeling van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 22 november 2006, nr. VGP/ADT 2728896, houdende een specifieke uitkering voor heroïnebehandeling.

De overige specifieke uitkeringen waarvoor in deze Atlas cijfers op gemeenteniveau worden gepresenteerd worden aan slechts één gemeente uitgekeerd. De desbetreffende gegevens zijn overgenomen uit de Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen 2011 (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2011b).

De aantallen ontvangende gemeenten zijn, voor de specifieke uitkeringen die staan vermeld in de Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen 2011, overgenomen uit de concept-kruisjeslijst 2011.¹⁵ De specifieke uitkering "Doelstelling 2 programma's van het Europees Fonds voor Regionale ontwikkeling (EFRO)" ontbreekt in die lijst; het aantal ontvangers is daardoor onbekend.

¹⁵ Zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/circulaires/2011/10/31/sisa-kruisjeslijst-2011.html>.

Literatuur

- Algemene Rekenkamer (2009). *Financiële verhoudingen tussen de bestuurslagen. Geldstromen en verantwoordelijkheden bij decentraal uitgevoerd beleid*. Den Haag.
- Allers, M.A. (2006), Decentralisatie, verevening en de bekostiging van overheidsvoorzieningen. Het derde aspiratieniveau en de voorkeursvolgorde tegen het licht, in: Boorsma, P.B., Allers, M.A., *De Financiële verhouding onder de loep*, VNG-Uitgeverij, Den Haag.
- Allers, M.A. (2010), *Verevening conform het derde aspiratieniveau*, Groningen, COELO-rapport 10-6.
- Allers, M.A., G. van Nijendaal (2011), Verdeling geld voor gemeenten kan veel eenvoudiger, *ESB*, 20 januari, 60.
- Beheerscommissie Gegevensbestand Specifieke Uitkeringen (1999), *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, oktober 1998.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2011a), *Septembercirculaire gemeentefonds 2011*, Den Haag.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2011b), *Onderhoudsrapportage specifieke uitkeringen 2011*, Den Haag (inclusief bijlage (tabel 4)).
- Nijendaal, G.A. van , M.A. Allers (2010), *Cahier Vereenvoudiging van de verdeling algemene uitkering gemeentefonds*, Rfv, Den Haag.
- Raad van State (2011), *Advies ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit decentralisatie- en integratie-uitkeringen in verband met het vaststellen van decentralisatie- en integratie-uitkeringen over het jaar 2009 en van enkele andere uitkeringen*, No. W04.10.0523/I, 's-Gravenhage.
- Stuurgroep doorlichting specifieke uitkeringen (z.j.), *Anders gestuurd, beter bestuurd. De specifieke uitkeringen doorgelicht*.
- Tweede Kamer (2000), *Brief van de minister van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties*, vergaderjaar 2000-2001, 27500 B, nr. 7.
- Tweede Kamer (2003), *Brief van de minister van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties*, vergaderjaar 2003-2004, 29200 B, nr. 10.
- Tweede Kamer (2009), *Geldstromen en verantwoordelijkheden bij decentraal uitgevoerd beleid*, vergaderjaar 2009-2010, 32 249, nrs. 1-2.
- Tweede Kamer (2011a), *Vaststelling van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2012. Memorie van Toelichting*, Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, 33 000 B, nr. 2.
- Tweede Kamer (2011b), *Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2012. Memorie van Toelichting*, vergaderjaar 2011-2012, 33 000 IXB, nr. 2.
- Verhagen, A.J.W.M. (2000), *COELO-Overzicht specifieke uitkeringen 1999*, COELO-rapport 00-1, Groningen.

Tabellenbijlage

Deze bijlage bevat twee tabellen.

Correlatietabel

Tabel 8 geeft de correlatie aan tussen de bedragen die gemeenten uit hoofde van verschillende uitkeringen ontvangen. De correlaties zijn uitgedrukt in procenten. Een correlatie van 100 procent duidt op een perfect positief verband; een correlatie van 0 procent duidt op de afwezigheid van enig verband; een correlatie van -100 procent duidt op een perfect negatief verband.

Door middel van kleurgebruik is geprobeerd de tabel inzichtelijker te maken. Hoge correlaties zijn in rood aangegeven, lage correlaties in blauw.

Verdelingstabel

Tabel 9 geeft per gemeente aan hoe hoog de verschillende (soorten) uitkeringen zijn, en hoe die cumuleren. Om de verdeling inzichtelijk te maken worden, net als in de hoofdtekst, uitkeringsbedragen per inwoner als uitgangspunt genomen. Die worden uitgedrukt als percentage boven of onder het landelijke gemiddelde.

Een score van 12 bijvoorbeeld betekent dat een bepaalde gemeente een uitkering ontvangt die per inwoner 12 procent hoger is dan de gemiddelde uitkering per inwoner. Een score van nul betekent dat de uitkering per inwoner precies op het landelijke gemiddelde ligt. Een negatieve waarde duidt op een uitkering die per inwoner lager is dan de gemiddelde uitkering per inwoner.

De verdeling wordt niet alleen in getallen maar ook met gekleurde staafjes weergegeven. Blauw betekent hier dat de uitkering onder het gemiddelde ligt, rood duidt op een bovengemiddelde uitkering. De lengte van de staafjes weerspiegelt de afwijking van het gemiddelde in procenten.

Tabel 8. Correlaties tussen de bedragen van de verschillende uitkeringen, uitgedrukt in percentages

Uitkering	Type*	Bedrag**																											
Algemene uitkering	GF	15.436	100																										
Gebundelde uitkering WWB	Spuk	4.119	99	100																									
Wet sociale werkvoorziening (WSW)	Spuk	2.339	83	83	100																								
Participatiebudget	Spuk	1.698	98	100	81	100																							
WMO	IU	1.456	95	95	91	95	100																						
Centra voor jeugd en gezin (CJG)	Spuk	354	99	97	84	97	97	100																					
Maatschappelijke opvang	DU	307	95	96	83	95	93	94	100																				
Ontwikkelkansen d Kwaliteit en Educatie	Spuk	261	97	97	76	98	92	96	92	100																			
Invest.budget stedelijke vernieuwing	DU	210	97	98	73	97	88	93	92	97	100																		
Overige specifieke uitkeringen	Spuk	107	69	70	56	70	66	72	67	66	64	100																	
Vrouwenopvang	DU	95	78	78	81	76	82	80	87	72	70	57	100																
Leefbaarheid en veiligheid	DU	64	98	98	80	98	94	97	95	98	96	72	79	100															
Suppletie OZB	GF	60	19	25	33	28	36	25	32	22	14	33	39	26	100														
Spoorse doorsnijdingen	DU	48	24	25	38	23	31	25	31	20	18	15	29	24	-3	100													
Versterking peuterspeelzaal	DU	35	93	91	86	90	95	96	88	89	84	69	79	91	30	25	100												
Herindeling	GF	32	6	5	7	5	8	7	3	3	3	2	0	3	5	-2	15	100											
Brede school sport en cultuur	DU	31	91	89	84	89	93	94	88	87	83	65	83	91	32	28	93	11	100										
Nota ruimtebudget	DU	24	26	25	18	24	20	30	23	21	20	75	20	29	-3	4	30	-1	27	100									
Jeugdwerkloosheid	DU	23	79	81	79	81	85	82	87	77	74	59	88	82	47	30	80	2	82	19	100								
Jeugd	DU	22	96	98	76	98	91	94	93	97	97	69	74	98	26	19	87	4	87	23	79	100							
Bodemsanering	DU	21	89	87	78	84	82	86	84	83	87	56	75	87	1	28	79	0	79	22	70	84	100						
Aanvullende uitkering	GF	17	2	2	1	1	1	3	-1	2	-1	0	-1	3	9	-1	4	-1	6	0	-1	6	-1	100					
Besluit bijstandverlening zelfstandigen	Spuk	16	67	66	69	63	68	70	67	58	59	58	62	64	17	32	72	9	69	36	61	59	63	3	100				
Bewonersinitiatieven wijken (G18)	DU	15	94	95	67	96	85	90	89	97	97	61	65	94	18	16	81	4	81	18	70	97	80	-1	53	100			
Riolering	GF	14	36	30	23	29	30	35	31	32	32	18	29	32	-3	6	39	19	34	8	25	28	36	-3	27	32	100		
Pieken in de Delta	DU	14	87	83	58	81	70	82	78	85	88	52	59	82	-12	13	73	1	72	23	56	81	82	0	53	87	44		
Beeldende kunst en vormgeving	DU	14	98	98	77	97	91	96	94	97	97	65	76	97	21	24	89	3	88	21	80	96	85	3	65	96	34		
Wet uitkeringen wegen	IU	13	-1	-1	6	-1	2	-1	-1	-2	-2	-3	0	-2	1	8	6	14	5	-3	0	-2	-3	-2	3	-2	14		
Aanpak Marokkaans-Ned. probleemjong.	DU	12	94	91	65	91	80	89	86	94	95	59	64	92	2	16	80	2	79	21	65	91	83	1	54	95	40		
Bedrijventerreinen	DU	12	13	15	15	15	17	15	20	11	11	12	21	15	19	4	17	1	14	-1	18	15	11	-1	9	11	-2		
Sterke regio's	DU	12	6	3	8	4	6	8	5	2	2	20	18	7	36	-1	10	-1	7	0	11	2	6	0	2	-1	9		
Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven	DU	11	76	74	71	73	78	77	71	71	69	45	62	73	24	27	79	13	74	10	65	72	65	34	54	66	29		
Bewonersinitiatieven wijken (G31)	DU	10	55	55	75	54	68	61	63	49	44	42	75	58	50	35	63	-2	68	11	71	51	61	16	51	37	16		
Impuls nat. actieplan sport en bewegen	DU	10	31	29	37	28	36	33	31	30	26	17	28	29	24	5	35	4	35	-1	35	24	26	15	24	20	8		
Regionaal Structuurplan Zuiderzeelijn	DU	7	1	1	7	1	2	2	4	0	-1	0	-1	-1	1	-1	2	-1	2	0	-1	-1	-1	0	5	-1	-2		
Nazorg ex-gedetineerden	DU	6	94	95	83	94	94	94	98	93	91	70	87	95	35	28	89	3	89	26	88	92	83	-1	65	87	28		
Bibliotheken	IU	6	-21	-20	-31	-19	-29	-25	-21	-16	-12	-15	-26	-18	-16	-14	-25	29	-26	-7	-23	-14	-19	-6	-20	-9	-3		
Cultuurparticipatie	DU	6	97	96	83	96	94	97	96	94	93	70	84	98	28	29	92	2	92	27	85	94	87	-1	70	90	35		
Gezond in de stad	DU	5	96	97	72	98	90	93	91	99	98	64	70	97	21	18	85	4	84	17	76	99	83	2	55	98	30		
Antillianengemeenten	DU	4	84	88	63	90	84	84	82	88	85	67	62	88	38	13	78	5	78	23	72	90	62	5	47	86	13		
Alleenstaande ouders	DU	4	54	53	49	51	45	54	52	43	50	75	47	52	-3	12	51	0	48	74	41	49	56	-1	60	41	19		
WWIK	DU	3	92	91	73	89	82	89	91	89	92	56	78	89	6	25	81	1	82	20	73	88	85	1	64	90	37		
Verdeelproblematiek	IU	3	1	0	-6	0	-2	-2	-1	1	3	-1	-3	0	-8	-3	0	1	-3	0	-3	1	1	-2	-7	3	0		
Bestaand Rotterdams gebied	DU	3	49	57	31	62	54	49	52	59	55	38	29	56	51	-1	45	8	46	0	47	64	24	0	14	65	2		
Taalcoaches	DU	2	54	52	70	51	64	59	55	47	42	39	65	51	37	29	62	0	62	13	61	46	49	7	53	37	20		
Regionaal Platform Fraudebestrijding	IU	2	71	73	68	72	72	71	76	70	68	52	68	72	30	35	68	1	71	10	71	72	59	-1	63	63	21		
Aandachtswijken	DU	2	94	95	69	95	83	89	89	94	97	60	65	93	8	24	80	3	79	21	69	94	84	-1	59	98	34		
Eigen kracht	DU	2	88	86	68	86	83	88	86	89	85	63	72	88	26	16	82	2	83	22	77	85	71	-1	59	84	32		
Aanpak kindermishandeling	DU	2	54	54	69	52	65	59	66	47	41	46	84	55	47	35	62	-2	63	21	74	47	55	-2	49	36	21		
Innovatietrajecten inburgering	DU	1	13	11	15	11	15	15	22	12	11	12	31	14	30	-2	14	-2	18	0	32	9	15	-1	9	9	12		
Duizend en één kracht	DU	1	76	75	57	74	71	75	73	77	74	57	67	76	25	10	70	2	72	11	64	75	61	-1	43	73	28		
Pilot gemengde scholen	DU	1	79	78	65	77	76	80	78	82	76	57	65	80	31	25	74	1	76	11	65	78	67	-1	50	75	31		
Vadercentra	DU	1	27	28	37	25	37	32	34	22	19	19	44	27	24	28	33	-3	36	0	35	21	27	-1	33	10	-2		
Polarisatie en radicalisering	DU	1	68	64	47	61	49	62	57	60	70	39	41	62	-40	16	52	-1	50	27	31	61	79	0	48	65	36		
Participatie vrouwen uit etnische minderh.	DU	1	19	19	38	18	30	24	26	13	10	8	41	21	25	27	26	-1	32	0	34	17	28	25	27	4	2		
Suppletie verdeelmodel	GF	1	21	17	9	14	12	19	17	16	21	9	16	18	-20	12	12	-5	13	6	10	14	33	1	18	18	18		
Alle troeven in handen	DU	1	38	41	42	41	47	41	41	35	35	27	42	40	42	15	42	0	42	0	44	37	35	-1	28	30	2		
Homo-emancipatie	DU	1	88	87	76	86	82	86	89	85	86	60	79	87	31	18	80	0	81	16	76	86	79	13	62	83	33		
Rolstoelvoorzieningen	DU	0	6	9	16	9	9	7	10	5	6	3	28	7	24	-1	7	-1	12	0	13	8	7	0	18	12	-2		
Correctie VHROSV	IU	0	69	69	62	66	64	66	67	72	45	63	68	7	17	60	0	57	7	60	65	72	-4	50	59	18	18		
			Algemene uitkering	Gebundelde uitkering WWB	Wet sociale werkvoorziening (WSW)	Participatiebudget	WMO	Centra voor jeugd en gezin (CJG)	Maatschappelijke opvang	Ontwikkelkansen d Kwaliteit en Educatie	Invest.budget stedelijke vernieuwing	Overige specifieke uitkeringen	Vrouwenopvang	Leefbaarheid en veiligheid	Suppletie OZB	Spoorse doorsnijdingen	Versterking peuterspeelzaal	Herindeling	Brede school sport en cultuur	Nota ruimtebudget	Jeugdwerkloosheid	Jeugd	Bodemsanering	Aanvullende uitkering	Besluit bijstandverlening zelfstandigen	Bewonersinitiatieven wijken (G18)	Riolering		

Tabel 9. Uitkering per inwoner als percentage boven (positief) of onder (negatief) de gemiddelde uitkering per inwoner

	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering	Decentralisatie- en integratie- uitkeringen	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen
Aa en Hunze	-25	-15	-29	-82	-40
Aalburg	-43	-26	-44	-121	-70
Aalsmeer	-44	-33	-55	576	-72
Aalten	-18	-17	-20	-207	-16
Achtkarspelen	-7	-12	-24	-24	8
Alblasserdam	-30	-20	-33	-79	-46
Albrandswaard	-43	-29	-63	-53	-62
Alkmaar	-1	-1	35	-52	-9
Almelo	25	8	29	-6	52
Almere	8	-3	36	-36	19
Alphen aan den Rijn	-20	-8	-50	-25	-31
Alphen-Chaam	-41	-25	-48	-124	-66
Ameland	4	55	-36	-340	-66
Amersfoort	-4	-4	-5	110	-7
Amstelveen	-30	-16	-43	-18	-51
Amsterdam	89	85	87	-161	99
Anna Paulowna	-32	-18	-50	-33	-51
Apeldoorn	-6	-9	12	27	-9
Appingedam	27	10	8	295	59
Arnhem	44	14	67	223	86
Assen	17	-1	78	-28	33
Asten	-29	-19	-47	-126	-38
Baarle-Nassau	-16	-1	-16	367	-50
Baarn	-31	-19	-25	-81	-51
Barendrecht	-38	-16	-63	-72	-67
Barneveld	-36	-22	-13	-178	-64
Bedum	-23	-14	-28	-46	-38
Beek	-19	-21	-14	32	-18
Beemster	-41	-22	-40	-6	-74
Beesel	-21	-16	-34	-206	-24
Bellingwedde	16	2	-1	-51	46
Bergambacht	-40	-20	-50	196	-74
Bergeijk	-37	-28	-46	-203	-46
Bergen L	-21	-18	-18	-54	-26
Bergen NH	-38	-26	-38	134	-62
Bergen op Zoom	0	-2	1	-161	7
Berkelland	-22	-16	-22	-106	-31
Bernheze	-37	-31	-48	-112	-43
Bernisse	-44	-27	-43	-80	-73
Best	-29	-22	-23	-237	-37
Beuningen	-33	-29	-52	-3	-36
Beverwijk	-9	-3	-32	235	-17
Binnenmaas	-45	-31	-46	-101	-68
Bladel	-26	-21	-45	-138	-26
Blaricum	-50	-40	-61	399	-70
Bloemendaal	-47	-41	-56	933	-69
Boarnsterhim	-26	-14	-44	-23	-41
Bodegraven-Reeuwijk	-36	-26	-54	726	-61
Boekel	-35	-28	-50	-71	-44
Borger-Odoorn	-11	-11	-24	31	-8
Borne	-29	-23	-40	-28	-37

		Decentralisatie- en integratie-uitkeringen			
	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen	
Borsele	-37	-23	-40	41	-63
Boskoop	-30	-15	-49	44	-51
Boxmeer	-27	-19	-41	-78	-35
Boxtel	-14	-15	-41	-104	-4
Breda	1	-6	31	-102	7
Brielle	-38	-18	-51	-113	-66
Bronckhorst	-36	-26	-32	-201	-54
Brummen	-31	-22	-28	-136	-46
Brunssum	27	0	-3	-55	83
Bunnik	-50	-37	-57	254	-75
Bunschoten	-46	-32	-59	-212	-63
Buren	-44	-30	-46	-159	-64
Bussum	-29	-13	-42	-212	-50
Capelle aan den IJssel	5	4	-39	-47	20
Castricum	-43	-25	-44	80	-75
Coevorden	-7	-6	-20	-23	-4
Cranendonck	-33	-25	-38	-90	-44
Cromstrijen	-42	-26	-40	-96	-69
Cuijk	-11	-17	-3	-172	-2
Culemborg	-9	-1	-40	78	-17
Dalfsen	-41	-28	-45	-216	-59
Dantumadiel	-3	-11	-17	-123	17
De Bilt	-39	-27	-41	39	-61
De Marne	10	17	-14	-42	5
De Ronde Venen	-40	-26	-60	492	-66
De Wolden	-32	-20	-32	-65	-52
Delft	14	13	-9	-15	23
Delfzijl	19	8	-6	-4	44
Den Helder	8	3	3	-95	18
Deurne	-26	-18	-42	-93	-35
Deventer	5	-5	18	5	18
Diemen	-18	-10	-51	-121	-22
Dinkelland	-39	-27	-47	17	-59
Dirksland	-32	-19	-32	-210	-52
Doesburg	0	-6	-21	-57	18
Doetinchem	-8	-8	10	-119	-10
Dongen	-34	-22	-36	-191	-51
Dongeradeel	9	4	-19	-132	29
Dordrecht	29	12	54	602	43
Drechterland	-42	-27	-53	-114	-66
Drimmelen	-44	-30	-42	-231	-66
Dronten	-24	-11	-51	-75	-37
Druten	-25	-16	-44	-36	-35
Duiven	-33	-21	-50	-141	-46
Echt-Susteren	-17	-15	-21	-128	-17
Edam-Volendam	-38	-20	-55	-177	-62
Ede	-22	-16	-15	57	-36
Eemnes	-46	-30	-60	-142	-68
Eemsum	10	2	-17	183	28
Eersel	-34	-26	-39	-27	-47
Eijsden-Margraten	-31	-26	-35	694	-51
Eindhoven	22	5	81	-107	37
Elburg	-32	-22	-43	-193	-44
Emmen	16	-5	32	94	46

	Decentralisatie- en				
	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering	integratie- uitkeringen	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen
Enkhuizen	-14	0	-33	119	-35
Enschede	34	7	55	106	74
Epe	-26	-21	-28	-171	-31
Ermelo	-24	-12	-27	-60	-41
Etten-Leur	-22	-17	-37	-153	-24
Ferwerderadiel	-12	-2	-34	5	-24
Franekeradeel	-5	-3	-23	-24	-4
Gaasterlân-Sleat	-20	0	-24	-102	-52
Geertruidenberg	-32	-21	-40	-242	-46
Geldermalsen	-40	-26	-52	-110	-59
Geldrop-Mierlo	-26	-21	-40	-157	-28
Gemert-Bakel	-26	-20	-46	105	-32
Gennep	-11	-14	-17	-91	-2
Giessenlanden	-47	-28	-55	-167	-77
Gilze en Rijen	-35	-26	-40	-219	-46
Goedereede	-36	-18	-35	-309	-62
Goes	1	4	-9	140	-5
Goirle	-29	-22	-43	-219	-35
Gorinchem	3	10	-30	-123	2
Gouda	13	13	29	588	-1
Graafstroom	-45	-21	-59	-110	-81
Graft-De Rijp	-46	-25	-48	-63	-80
Grave	-25	-19	-38	-105	-31
Groesbeek	-17	-15	-11	-210	-17
Groningen	54	25	74	38	100
Grootegast	-23	-17	-37	-63	-29
Gulpen-Wittem	-19	-11	-27	-17	-31
Haaksbergen	-28	-16	-40	-53	-44
Haaren	-39	-32	-34	8	-55
Haarlem	8	8	47	-32	-1
Haarlemmerliede Spaarnw	-41	-27	-49	34	-66
Haarlemmermeer	-35	-25	-36	16	-53
Halderberge	-25	-22	-33	-236	-23
Hardenberg	-24	-17	-37	-129	-30
Harderwijk	-21	-13	-41	-158	-27
Hardinxveld-Giessendam	-41	-24	-40	-146	-70
Haren	-28	-12	-33	127	-57
Harenkarspel	-42	-26	-52	-29	-68
Harlingen	4	7	-17	-66	6
Hatterij	-36	-25	-37	-79	-54
Heemskerk	-21	-14	-36	-97	-28
Heemstede	-39	-29	-37	44	-60
Heerde	-31	-24	-25	-233	-43
Heerenveen	-1	-5	-20	13	10
Heerhugowaard	-32	-17	-56	-57	-49
Heerlen	70	22	163	37	129
Heeze-Leende	-39	-25	-41	-142	-63
Heiloo	-45	-31	-45	-187	-66
Hellendoorn	-29	-20	-37	-89	-41
Hellevoetsluis	-22	-14	-47	-158	-28
Helmond	13	-2	17	27	39
Hendrik-Ido-Ambacht	-43	-25	-56	-42	-71
Hengelo O	7	0	-2	10	23
Het Bildt	-4	0	-11	242	-12

		Decentralisatie- en			
	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering	integratie- uitkeringen	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen
Heumen	-38	-30	-52	-224	-45
Heusden	-33	-24	-45	-251	-42
Hillegom	-36	-23	-42	-61	-56
Hilvarenbeek	-42	-30	-48	-165	-59
Hilversum	-8	-5	-4	-23	-14
Hof van Twente	-34	-21	-37	-119	-54
Hoogeveen	5	-7	-17	-59	31
Hoogezand-Sappemeer	20	6	-8	30	52
Hoorn	-8	1	-22	-73	-19
Horst aan de Maas	-33	-23	-39	205	-53
Houten	-43	-27	-68	-14	-65
Huizen	-29	-15	-46	-252	-43
Hulst	-18	-7	-20	-68	-35
IJsselstein	-31	-17	-53	-133	-46
Kaag en Braassem	-45	-31	-52	302	-72
Kampen	-20	-10	-39	-108	-30
Kapelle	-40	-22	-44	-77	-71
Katwijk	-34	-24	-47	-153	-46
Kerkrade	48	7	-4	104	133
Koggenland	-46	-28	-56	-103	-74
Kollumerland en Nwkruiel	-3	-6	-27	-158	11
Korendijk	-41	-23	-44	-162	-70
Krimpen aan den IJssel	-28	-17	-44	91	-45
Laarbeek	-38	-31	-45	-170	-47
Landerd	-37	-29	-45	-174	-47
Landgraaf	17	-4	-11	21	62
Landsmeer	-41	-24	-43	91	-72
Langedijk	-45	-30	-60	-110	-66
Lansingerland	-46	-27	-69	-52	-71
Laren	-45	-30	-47	121	-73
Leek	-13	-11	-26	-36	-12
Leerdam	-16	-9	-22	-8	-27
Leeuwarden	48	17	156	157	69
Leeuwarderadeel	-27	-17	-32	5	-44
Leiden	27	13	84	481	27
Leiderdorp	-31	-19	-46	-55	-46
Leidschendam-Voorburg	-10	-5	-28	-12	-15
Lelystad	11	-1	-29	2.479	5
Lemsterland	-16	-6	-33	-89	-29
Leudal	-31	-21	-43	-120	-44
Leusden	-46	-32	-55	-73	-66
Liesveld	-43	-22	-55	-95	-76
Lingewaai	-40	-23	-50	-146	-67
Lingewaard	-34	-25	-44	-97	-45
Lisse	-41	-25	-43	-128	-65
Littenseradiel	-28	-8	-44	-30	-59
Lochem	-31	-19	-27	-127	-52
Loon op Zand	-33	-26	-35	-210	-41
Lopik	-39	-21	-60	89	-67
Loppersum	10	3	-23	2.064	0
Losser	-22	-20	-28	-81	-22
Maasdonk	-40	-32	-47	-168	-48
Maasdriel	-41	-30	-48	-112	-56
Maasgouw	-31	-24	-20	-97	-45

	Decentralisatie- en				
	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering	integratie- uitkeringen	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen
Maassluis	-2	-4	-34	-106	12
Maastricht	25	4	70	1	51
Marum	-22	-17	-41	-70	-24
Medemblik	-33	-22	-47	825	-62
Meerssen	-27	-22	-29	-84	-35
Menameradiel	-33	-21	-38	-90	-51
Menterwolde	3	-10	-25	-30	34
Meppel	-2	-4	-31	-113	10
Middelburg	2	6	-23	32	2
Middelharnis	-27	-11	-28	-177	-51
Midden Drenthe	-21	-12	-31	-110	-31
Midden-Delfland	-49	-33	-64	29	-73
Mill en Sint Hubert	-26	-24	-31	-84	-26
Millingen aan de Rijn	-22	-18	-35	-88	-25
Moerdijk	-38	-28	-39	-77	-55
Montferland	-26	-21	-27	-212	-30
Montfoort U	-46	-30	-59	-40	-71
Mook en Middelaar	-34	-26	-43	0	-47
Muiden	-40	-26	-58	24	-59
Naarden	-45	-31	-54	-45	-66
Neder-Betuwe	-36	-25	-33	-56	-56
Nederlek	-30	-16	-35	-37	-53
Nederweert	-32	-24	-25	-14	-48
Neerijnen	-37	-24	-49	-4	-57
Niedorp	-39	-22	-55	-45	-64
Nieuwegein	-21	-12	-50	-86	-28
Nieuwkoop	-44	-28	-55	23	-71
Nieuw-Lekkerland	-41	-25	-57	-90	-62
Nijkerk	-37	-26	-18	-32	-61
Nijmegen	31	9	49	204	63
Noord-Beveland	-18	2	-16	31	-56
Noordenveld	-22	-16	-28	-78	-31
Noordoostpolder	-16	-5	-44	-50	-26
Noordwijk	-36	-25	-38	-14	-56
Noordwijkerhout	-41	-26	-43	-170	-64
Nuenen c.a.	-38	-31	-54	31	-47
Nunspeet	-31	-20	-38	-140	-47
Nuth	-21	-22	-27	-65	-19
Oegstgeest	-41	-26	-58	-50	-64
Oirschot	-36	-23	-48	-172	-51
Oisterwijk	-32	-24	-37	-210	-40
Oldambt	38	8	5	633	91
Oldebroek	-37	-27	-44	-83	-50
Oldenzaal	-8	-7	-32	-27	-2
Olst-Wijhe	-29	-20	-37	45	-44
Ommen	-19	-10	-36	-26	-31
Onderbanken	-4	-14	-25	-3	18
Oost Gelre	-20	-17	-39	-146	-18
Oosterhout	-24	-17	-37	-109	-31
Oostflakkee	-27	-14	-27	-111	-47
Ooststellingwerf	-4	-6	56	-145	-16
Oostzaan	-43	-25	-47	-41	-73
Opmeer	-42	-24	-41	-111	-73
Opsterland	-18	-13	-27	0	-25

		Decentralisatie- en			
	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering	integratie- uitkeringen	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen
Oss	-10	-12	-7	76	-8
Oud-Beijerland	-36	-21	-46	1	-60
Oude IJsselstreek	-25	-17	-27	-220	-36
Ouder-Amstel	-42	-27	-51	-79	-66
Ouderkerk	-36	-20	-46	506	-69
Oudewater	-37	-17	-49	-123	-67
Overbetuwe	-35	-25	-49	-199	-46
Papendrecht	-27	-12	-46	-136	-45
Peel en Maas	-29	-25	-42	554	-42
Pekela	34	1	3	1	102
Pijnacker-Nootdorp	-44	-25	-67	-73	-69
Purmerend	-16	-7	-25	-68	-28
Putten	-40	-27	-43	-243	-58
Raalte	-30	-20	-39	-82	-46
Reimerswaal	-31	-15	-36	-141	-56
Renkum	-24	-20	-24	290	-36
Renswoude	-45	-29	-61	-142	-67
Reusel-De Mierden	-30	-27	-44	-100	-31
Rheden	-14	-15	-17	84	-13
Rhenen	-31	-24	-39	7	-41
Ridderkerk	-22	-12	-22	-136	-37
Rijnwaarden	-24	-19	-37	-132	-26
Rijnwoude	-45	-29	-51	89	-72
Rijssen-Holten	-32	-17	-43	-149	-53
Rijswijk	-3	-2	-13	-9	-2
Roerdalen	-22	-21	-30	-118	-22
Roermond	18	5	-20	53	53
Roosendaal	-8	-8	-18	-152	-3
Rotterdam	92	70	105	55	127
Rozendaal	-3	48	-51	272	-83
Rucphen	-16	-25	-25	-204	6
Schagen	-11	-2	-35	-3	-22
Schermer	-35	-13	-56	52	-68
Scherpenzeel	-50	-32	-48	-147	-81
Schiedam	31	20	30	-77	52
Schiermonnikoog	70	164	12	267	-81
Schijndel	-26	-21	-42	-210	-27
Schinnen	-23	-25	-35	-99	-13
Schoonhoven	-16	1	-40	-94	-37
Schouwen-Duiveland	-20	-7	-25	-100	-39
's-Gravenhage	64	59	65	-63	75
's-Hertogenbosch	7	-4	40	-72	19
Simpelveld	-16	-20	-25	14	-5
Sint-Anthonis	-29	-15	-37	-16	-51
Sint-Michielsgestel	-36	-30	-45	-154	-42
Sint-Oedenrode	-39	-31	-42	-114	-50
Sittard-Geleen	13	-1	8	6	41
Skarsterlân	-29	-16	-34	-138	-50
Sliedrecht	-20	-11	-19	-23	-34
Slochteren	-27	-16	-39	-44	-42
Sluis	-13	3	-6	-148	-40
Smallingerland	5	0	-23	48	20
Soest	-29	-20	-41	-109	-41
Someren	-32	-22	-42	-119	-44

		Decentralisatie- en			
	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering	integratie- uitkeringen	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen
Son en Breugel	-42	-33	-46	-24	-56
Spijkenisse	1	-1	-6	-32	7
Stadskanaal	32	3	0	-55	93
Staphorst	-41	-23	-56	-207	-66
Stede Broec	-30	-14	-45	-83	-51
Steenbergen	-29	-18	-36	-162	-43
Steenwijkerland	-12	-8	-23	-107	-15
Stein	-20	-20	-27	-50	-19
Stichtse Vecht	-34	-22	-51	574	-59
Strijen	-37	-19	-37	-150	-66
Súdwest Fryslân	-1	-2	-30	1.085	-9
Ten Boer	-30	-15	-41	55	-56
Terneuzen	-6	-7	-19	-41	0
Terschelling	-1	45	-37	-185	-70
Texel	-1	23	-36	-396	-26
Teylingen	-43	-27	-56	-135	-64
Tholen	-28	-14	-23	-213	-52
Tiel	0	-1	-38	-129	15
Tilburg	14	3	36	-154	31
Tubbergen	-40	-27	-49	-46	-59
Twenterand	-21	-23	-40	-106	-9
Tynaarlo	-34	-23	-34	-120	-52
Tytsjerksteradiel	-24	-17	-32	41	-34
Ubbergen	-21	-10	-23	-76	-41
Uden	-17	-15	-43	-98	-10
Uitgeest	-47	-31	-62	-113	-71
Uithoorn	-34	-16	-48	-93	-60
Urk	-40	-25	-75	-24	-57
Utrecht	23	28	41	51	10
Utrechtse Heuvelrug	-39	-26	-41	-6	-62
Vaals	18	7	-3	-154	48
Valkenburg aan de Geul	-11	-9	-13	23	-15
Valkenswaard	-21	-15	-31	-119	-28
Veendam	23	3	-7	-67	68
Veenendaal	-15	-9	-36	-155	-17
Veere	-38	-21	-37	-190	-65
Veghel	-27	-21	-47	-163	-29
Veldhoven	-34	-23	-42	28	-51
Velsen	-24	-16	-35	-27	-34
Venlo	13	0	68	147	18
Venray	-8	-11	-35	183	3
Vianen	-37	-23	-47	-237	-56
Vlaardingen	15	10	12	-2	26
Vlagtwedde	9	1	4	-134	26
Vlieland	48	132	-10	130	-82
Vlissingen	25	7	98	18	36
Vlist	-36	-17	-42	292	-73
Voerendaal	-30	-25	-31	-138	-36
Voorschoten	-41	-29	-49	7	-61
Voorst	-35	-23	-33	-181	-55
Vught	-24	-19	-42	23	-28
Waalre	-42	-33	-48	-119	-54
Waalwijk	-23	-17	-37	-201	-27
Waddinxveen	-35	-20	-48	-82	-56

			Decentralisatie- en integratie- uitkeringen	Overige uitkeringen gemeentefonds	Specifieke uitkeringen
	Totaal uitkeringen	Algemene uitkering			
Wageningen	-15	-12	-50	40	-13
Wassenaar	-38	-30	-55	365	-54
Waterland	-42	-24	-45	-58	-72
Weert	-6	-6	-33	-137	4
Weesp	-19	-7	-41	-52	-33
Werkendam	-41	-25	-47	-171	-66
West Maas en Waal	-36	-25	-41	-58	-53
Westerveld	-20	-10	-22	-128	-34
Westervoort	-18	-21	-47	-103	-4
Westland	-39	-28	-49	-101	-55
Weststellingwerf	-7	-5	-17	-35	-7
Westvoorne	-41	-21	-46	-111	-73
Wierden	-38	-28	-49	-110	-51
Wieringen	-28	-12	-32	-116	-52
Wieringermeer	-26	-3	-42	-60	-59
Wijchen	-27	-21	-37	-147	-30
Wijdereen	-47	-33	-51	-72	-69
Wijk bij Duurstede	-39	-25	-57	-85	-57
Winsum	-17	-8	-45	36	-25
Winterswijk	-4	-7	-18	-114	8
Woensdrecht	-30	-20	-35	-228	-42
Woerden	-29	-16	-55	-47	-46
Wormerland	-37	-24	-39	-32	-58
Woudenberg	-47	-31	-49	-25	-73
Woudrichem	-41	-28	-28	-170	-65
Zaanstad	-5	-2	9	-6	-15
Zaltbommel	-29	-19	-43	-101	-42
Zandvoort	-19	-14	-15	22	-30
Zederik	-43	-24	-47	-180	-71
Zeevang	-36	-13	-49	4	-72
Zeewolde	-37	-16	-66	10	-66
Zeist	-16	-8	-31	-19	-26
Zevenaar	-20	-15	-14	-125	-28
Zijpe	-33	-10	-42	-148	-68
Zoetermeer	-9	-5	-41	108	-10
Zoeterwoude	-43	-27	-43	-45	-70
Zuidhorn	-31	-19	-44	-58	-46
Zuidplas	-37	-27	-58	446	-57
Zundert	-36	-26	-28	-155	-55
Zutphen	5	1	-29	33	23
Zwartewaterland	-41	-24	-49	-72	-68
Zwijndrecht	-13	-5	-28	-26	-23
Zwolle	8	-1	67	24	6

Gemeenten in 2011 (CBS-codes)

Groningen		Gelderland		Bergen	373	Noordwijk	575	Schijndel	844
Appingedam	3	Aalten	197	Beverwijk	375	Noordwijkerhout	576	's Hertogenbosch	796
Bedum	5	Apeldoorn	200	Blaricum	376	Oegstgeest	579	Sint Anthonis	1702
Bellingwedde	7	Arnhem	202	Bloemendaal	377	Oostflakkee	580	Sint Michielsgestel	845
De Marne	1663	Barneveld	203	Bussum	381	Oud Beijerland	584	Sint Oedenrode	846
Delfzijl	10	Berkelland	1859	Castricum	383	Ouderkerk	644	Somerens	847
Eemsum	1651	Beuningen	209	Den Helder	400	Papendrecht	590	Son en Breugel	848
Groningen	14	Bronckhorst	1876	Diemen	384	Pijnacker-Nootdorp	1926	Steenbergen	851
Grootegast	15	Brummen	213	Drechterland	498	Ridderkerk	597	Tilburg	855
Haren	17	Buren	214	Edam Volendam	385	Rijnwoude	1672	Uden	856
Hoogezand Sappemeer	18	Culemborg	216	Enkhuizen	388	Rijswijk	603	Valkenswaard	858
Leek	22	Doesburg	221	Graft De Rijk	365	Rotterdam	599	Veghel	860
Loppersum	24	Doetinchem	222	Haarlem	392	Schiedam	606	Veldhoven	861
Marum	25	Drunen	225	Haarlemmerliede c.a.	393	Schoonhoven	608	Vught	865
Menterwolde	1987	Duiven	226	Haarlemmermeer	394	's Gravenhage	518	Waalre	866
Oldambt	1895	Ede	228	Harenkarspel	395	Slidrecht	610	Waalwijk	867
Pekela	765	Elburg	230	Heemskerk	396	Spijkensisse	612	Werkendam	870
Slochteren	40	Epe	232	Heemstede	397	Strijen	617	Woensdrecht	873
Stadskanaal	37	Ermele	233	Heerhugowaard	398	Teylingen	1525	Woudrichem	874
Ten Boer	9	Geldermalsen	236	Heiloo	399	Vlaardingen	622	Zundert	879
Veendam	47	Groenlo	240	Hilversum	402	Vlist	623		
Vlagtwedde	48	Groesbeek	241	Hoorn	405	Voorschoten	626	Limburg	
Winschoten	52	Harderwijk	243	Huizen	406	Waddinxveen	627	Beek	888
Winsum	53	Hattem	244	Koggenland	1598	Wassenaar	629	Beesel	889
Zuidhorn	56	Heerde	246	Landsmeer	415	Westland	1783	Bergen	893
		Heumen	252	Langedijk	416	Westvoorne	614	Brunssum	899
Fryslân		Lingewaai	733	Laren	417	Zederik	707	Echt-Susteren	1711
Achtkarspelen	59	Lingewaard	1705	Medemblik	420	Zoetermeer	637	Eijsden-Margraten	1903
Ameland	60	Lochem	262	Muiden	424	Zoeterwoude	638	Gennep	907
Boarnsterhim	55	Maasdriel	263	Naarden	425	Zuidplas	1892	Gulpen-Wittem	1729
Dantumadiel	1891	Millingen aan de Rijn	265	Niedorp	412	Zwijndrecht	642	Heerlen	917
Dongeradeel	58	Montferland	1955	Oostzaan	431			Horst a/d Maas	1507
Ferwerderadiel	1722	Neder-Betuwe	258	Opmeer	432	Zeeland		Kerkrade	928
Franekeradeel	70	Neerijnen	304	Ouder Amstel	437	Borsele	654	Landgraaf	882
Gaasterlân Sleat	653	Nijkerk	267	Purmerend	439	Goes	664	Leudal	1640
Harlingen	72	Nijmegen	268	Schagen	441	Hulst	677	Maasgouw	1641
Heerenveen	74	Nunspeet	302	Schermer	458	Kapelle	678	Maastricht	935
Het Bildt	63	Oldebroek	269	Stede Broec	532	Middelburg	687	Meerssen	938
Kollumerland c.a.	79	Oost Gelre	1586	Texel	448	Noord Beveland	1695	Mook en Middelaar	944
Leeuwarden	80	Oude IJsselstreek	1509	Uitgeest	450	Reimerswaal	703	Nederweert	946
Leeuwarderadeel	81	Overbetuwe	1734	Uithoorn	451	Schouwen Duiveland	1676	Nuth	951
Lemsterland	82	Putten	273	Velsen	453	Sluis	1714	Onderbanken	881
Littenseradiel	140	Renkum	274	Waterland	852	Terneuzen	715	Peel en Maas	1894
Menameradiel	1908	Rheden	275	Weesp	457	Tholen	716	Roerdalen	1669
Ooststellingwerf	85	Rijnwaarden	196	Wieringen	462	Veere	717	Roermond	957
Opsterland	86	Rozendaal	277	Wieringermeer	463	Vlissingen	718	Schinnen	962
Schiermonnikoog	88	Scherpenzeel	279	Wijdmeren	1696			Simpelveld	965
Skarsterlân	51	Tiel	281	Wormerland	880	Noord-Brabant		Sittard-Geleen	1883
Smallingerland	90	Ubbergen	282	Zaanstad	479	Aalburg	738	Stein	971
Súdwest Fryslân	1900	Voorst	285	Zandvoort	473	Alphen Chaam	1723	Vaals	981
Terschelling	93	Wageningen	289	Zeevang	478	Asten	743	Valkenburg aan de Geul	994
Tytsjerksteradiel	737	West Maas en Waal	668	Zijpe	476	Baarle Nassau	744	Venlo	983
Vlieland	96	Westervoort	293			Bergen op Zoom	748	Venray	984
Weststellingwerf	98	Wijchen	296	Zuid-Holland		Bergeijk	1724	Voerendaal	986
		Winterswijk	294	Alblasserdam	482	Bernheze	1721	Weert	988
		Zaltbommel	297	Albrandswaard	613	Best	753		
Drenthe		Zevenaar	299	Alphen a/d Rijn	484	Bladel	1728	Flevoland	
Aa en Hunze	1680	Zutphen	301	Barendrecht	489	Boekel	755	Almere	34
Assen	106			Bergambacht	491	Boxmeer	756	Dronten	303
Borger Odoorn	1681	Utrecht		Bernisse	568	Boxtel	757	Lelystad	995
Coevorden	109	Amersfoort	307	Binnenmaas	585	Breda	758	Noordoostpolder	171
De Wolden	1690	Baarn	308	Bodegraven-Reeuwijk	1901	Cranendonck	1706	Urk	184
Emmen	114	Bunnik	312	Boskoop	499	Cuijk	1684	Zeewolde	50
Hoogeveen	118	Bunschoten	313	Brielle	501	Deurne	762		
Meppel	119	De Bilt	310	Capelle aan den IJssel	502	Dongen	766		
Midden-Drenthe	1731	De Ronde Venen	736	Cromstrijen	611	Drimmelen	1719		
Noordenveld	1699	Eemnes	317	Delft	503	Eersel	770		
Tynaarlo	1730	Houten	321	Dirksland	504	Eindhoven	772		
Westerveld	1701	IJsselstein	353	Dordrecht	505	Etten Leur	777		
		Leusden	327	Giessenlanden	689	Geerttruidenberg	779		
Overijssel		Lopik	331	Goedereede	511	Geldrop-Mierlo	1771		
Almelo	141	Maarn	332	Gorinchem	512	Gemert-Bakel	1652		
Borne	147	Montfoort	335	Gouda	513	Gilze en Rijen	784		
Dalfsen	148	Nieuwegein	356	Graafstroom	693	Goirle	785		
Dinkelland	1774	Oudewater	589	Hardinxveld Giessendam	523	Grave	786		
Deventer	150	Renswoude	339	Hellevoetsluis	530	Haaren	788		
Enschede	153	Rhenen	340	Hendrik Ido Ambacht	531	Halderberge	1655		
Haaksbergen	158	Soest	342	Hillegom	534	Heeze Leende	1658		
Hardenberg	160	Stichtse Vecht	1904	Kaag en Braassem	1884	Helmond	794		
Hellendoorn	163	Utrecht	344	Katwijk	537	Heusden	797		
Hengelo	164	Utrechtse heuvelrug	1581	Korendijk	588	Hilvarenbeek	798		
Hof van Twente	1735	Veenendaal	345	Krimpen ad IJssel	542	Laarbeek	1659		
Kampen	166	Vianen	620	Lansingerland	1621	Landerd	1685		
Losser	168	Wijk bij Duurstede	352	Leerdam	545	Loon op Zand	809		
Oldenzaal	173	Woerden	632	Leiden	546	Maasdonk	1671		
Olst-Wijhe	1773	Woudenberg	351	Leiderdorp	547	Mill en Sint Hubert	815		
Ommen	175	Zeist	355	Leidschendam-Voorburg	1916	Moerdijk	1709		
Raalte	177			Liesveld	694	Nuenen c.a.	820		
Rijssen-Holtén	1742	Noord-Holland		Lisse	553	Oirschot	823		
Staphorst	180	Aalsmeer	358	Maassluis	556	Oisterwijk	824		
Steenwijkerland	1708	Alkmaar	361	Middelharnis	559	Oosterhout	826		
Tubbergen	183	Amstelveen	362	Midden Delfland	1842	Oss	828		
Twenterand	1700	Amsterdam	363	Nederlek	643	Reusel De Mierden	1667		
Wierden	189	Anna Paulowna	366	Nieuw Lekkerland	571	Roosendaal	1674		
Zwartewaterland	1896	Beemster	370	Nieuwkoop	569	Rucphen	840		
Zwolle	193								

